

12

13

14

15

Vuosikertomus 1996

20

21

22

23

24

25

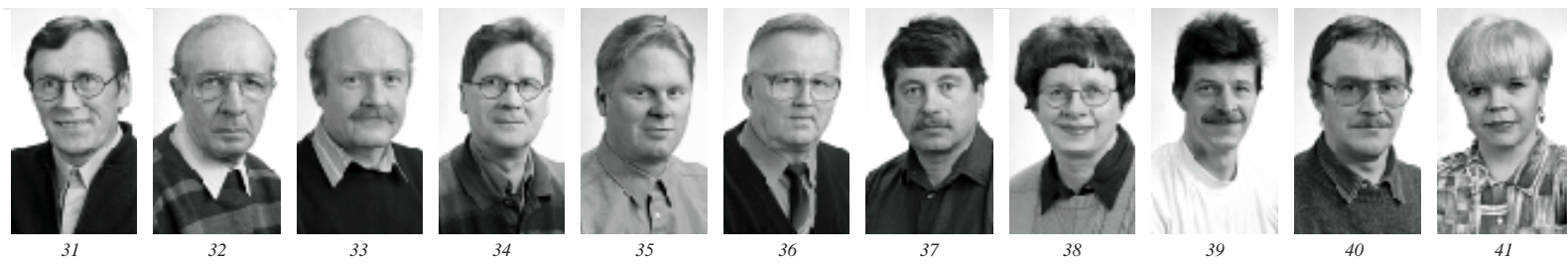
26

27

28

29

30

31

32

33

34

35

36

37

38

39

40

41

50

51

52

53

54

55

56

57

42

43

44

45

58

59

60

61

Sisältö

Kainuun Sähkö Oy

Toimitusjohtajalta 4

Avaintiedot ja organisaatio 6

Vuosikatsaus 8

Tilinpäätös

Hallituksen

toimintakertomus 11

Tuloslaskelma 19

Tase 20

Rahoituslaskelma 22

Tilinpäätöksen

laadintaperiaatteet 23

Tuloslaskelman liitetiedot 24

Taseen liitetiedot 27

Liiketoimintojen eriyttämisen

liite- ja lisätiedot 30

Tilintarkastuskertomus 33

Kainuunsähköläisiä 34

46

47

48

49

62

63

64

65

*Sähkö on tuote, johon markkina-
talouden periaatteet soveltuvat
hyvin: sitä valmistetaan,
myydään ja kuljetetaan asiak-
kaille kuten muitakin tuotteita.
Yleensä tuotteen myyntiin
liittyvä kilpailu on itsestään
selvää, eikä sähkö näytä olevan
tässä suhteessa muita tuotteita
kummallisempi. Kilpailu
sähkönmyynnissä käynnistyi
marraskuussa 1995, kiihtyi
vuoden 1996 aikana ja kuulunee
parin vuoden kuluttua merkittä-
vän asiakasjoukon ja varmasti
kaikkien sähköyhtiöiden arki-
päivään. Kainuun Sähkössä
vapautuvat sähkömarkkinat
nähty alusta alkaen mahdolli-
suutena, minkä vuoksi toimin-
tamme on ollut aktiivista. Vuosi
1996 osoitti, että valintamme
on ollut oikea.*

Toimitus- johtajalta

90

Sähkössä on jotakin omaleimaista. Se on varsin abstrakti energiamuoto, jolla itsellään ei ole mitään käyttöä. Sähkö on väline, jota käyttäen asiakas pystyy tuottamaan itselleen käyttökelpoista lopputuotetta: valoa, voimaa, lämpöä tai informaation käsittelyä. Sähköön liittyy olennaisena osana palvelu, koska asiakas tarvitsee opastusta oudon tuotteen hyväksikäytössä - tuotteen, joka on näkymätön, hajuton ja väärin käytettynä äärimmäisen vaarallinen.

Kainuun Sähkö myy sähköenergiaa, sähkön siirtoa ja sähköön liittyviä palveluja. Opastamme asiakkaita sähkönmyyjien kilpailuttamisessa, liittymän ostossa, tuotteen vaihdossa, lämmitysjärjestelmän valinnassa ja sähkölaitteiden käytössä. Ja jotta asiakas saa tarvitsemansa sähkön laadukkaana, on sähköverkkoja ja voimalaitoksia rakennettava ja huollettava. Yhtiö ei kykene tähän itse, vaan työn toteuttamiseen ja tavoitteiden saavuttamiseen tarvitaan ihmisiä: niitä yhtiön palveluksessa olevaa 168 ammattilais-

ta, joiden tavoitteena on tuottaa hyötyä asiakkaille ja omistajille. He ovat yhtiön kasvot ja heidän puoleensa toivomme asiakkaidemme kääntyvän odotuksineen, tarpeineen ja vaatimuksineen.

Kainuun Sähkö on liiketoimintaa harjoittava osakeyhtiö, jonka tehtävänä on tuottaa voittoa osakkeenomistajilleen. Omistajien odotuksia kartoitettiin perusteellisesti vuoden 1996 aikana. Selvitysten seurauksena aloitettiin vuosi sitten aktiivinen osingonjako ja vuoden 1996 myönteinen tuloskehitys antaa hyvät mahdollisuudet jatkaa valitulla tiellä voittonjakoa lisäten. Omistajien tahdonilmaisun seurauksena Kainuun Sähkön yhtiöjärjestys uudistettiin vuoden 1996 lopussa. Osakkeiden arvon kehittyminen on jatkossa aikaisempaa huomattavasti helpompi selvittää: kaupankäynti yhtiön osakkeilla on vaivattomampaa ja yhtiön osakkeiden kiinnostavuus on lisääntynyt, koska vanhojen osakkaiden lunastusoikeus on poistettu. Omistajat haluavat yhtiön tuottavan voittoa ja toisaalta yhtiön osakkeen arvon tulee nousta.

Tämä on mahdollista, kun parannamme ja tehostamme toimintaa jatkuvasti niin, että yhtiö menestyy nopeasti muuttuvilla sähkömarkkinoilla.

Muutosten vuosi 1996 oli työntäyteinen ja menestyksellinen, mistä kiitän lämpimästi yhtiömme asiakkaita, omistajia, hallintoneuvoston ja hallituksen jäseniä sekä henkilöstöä. Toimintaympäristö muuttuu railakasta vauhtia myös jatkossa, mutta me Kainuun Sähkössä näemme muutokset mielenkiintoisina haasteina, joihin haluamme vastata ja uskon, että siinä myös onnistumme.

Kajaanissa
11. maaliskuuta 1997

Timo Pylvänen

Avaintiedot 1996

96

97

98

99

Tulos parani merkittävästi edellisestä vuodesta: voitto ennen varauksia ja veroja oli 15,6 miljoonaa markkaa.

Sijoitetun pääoman tuotto nousi 5 prosenttiyksikköä ja oli 8,8 %.

Kasvu haettiin vapailta sähkömarkkinoilta: sähkön myynti nousi 11,9 %.

Sähköasiakkaiden määrä ylitti 50 000 rajan.

Pyhännän kunta myi Kainuun Sähkö Oy:n osakkeensa Kajaanille, Kuhmolle ja Sotkamolle.

Kainuun Sähkö Oy:n yhtiöjärjestys uudistettiin: lunastusoikeus poistettiin ja hallintorakennetta kevennettiin.

100

101

Kainuun Sähkö -konserni

1996

1995

Talous

Liikevaihto	milj.mk	285	248
Taseen loppusumma	milj.mk	448	427
Liittymismaksut	milj.mk	209	203
Sijoitetun pääoman tuotto	%	8,8	3,8
Voitto ennen varauksia ja veroja	milj.mk	15,6	5,0
Investoinnit	milj.mk	26	31

Asiakkaat

Sähköasiakkaat	kpl	50 233	49 922
Kaukolämpöasiakkaat	kpl	1 342	1 337

Energian myynti

Sähköenergia	GWh	692	618
Kaukolämpö	GWh	262	253

Sähköverkko

Sähköasemat	kpl	24	24
Jakelumuuntamot	kpl	4 813	4 779
Alueverkko 110 kV	km	224	224
Jakeluverkko 45 kV	km	116	116
Jakeluverkko 20 kV	km	6 615	6 598
Jakeluverkko 10 kV	km	198	198
Jakeluverkko 0,4 kV	km	4 521	4 481

Kaukolämpöverkko

Kiinteät lämpökeskukset	kpl	2	2
Siirrettävät lämpökeskukset	kpl	6	12
Verkostopituus	km	100	100

Henkilöstö keskimäärin

hlö	199	202
-----	-----	-----

108

109

110

111

112

113

114

102

103

104

105

106

107

Kainuun Sähkö Oy:n perusorganisaatio 1.1.1997

Kainuun Sähkö -konserniin kuuluu tytäryhtiönä kauko-lämpöliiketoimintaa harjoittava Kajaanin Lämpö Oy, jonka toimitusjohtaja on Pekka Keränen.

Asiakkaat

Sähkön myynti

Myynti

Pekka Partanen

Sähkön hankinta

Paula Ala-Nojonen

Verkkotoiminta

Siirtopalvelut

Paula Ala-Nojonen

Verkostotyöt

Oiva Rusanen

Palvelualueet

Konsernipalvelut, Seppo Nevaharju
Hallinto, Juhani Kämäräinen

Toimitusjohtaja

Timo Pylvänen

Hallitus

Yhtiökokous

115

116

117

118

119

120

121

122

123

124

125

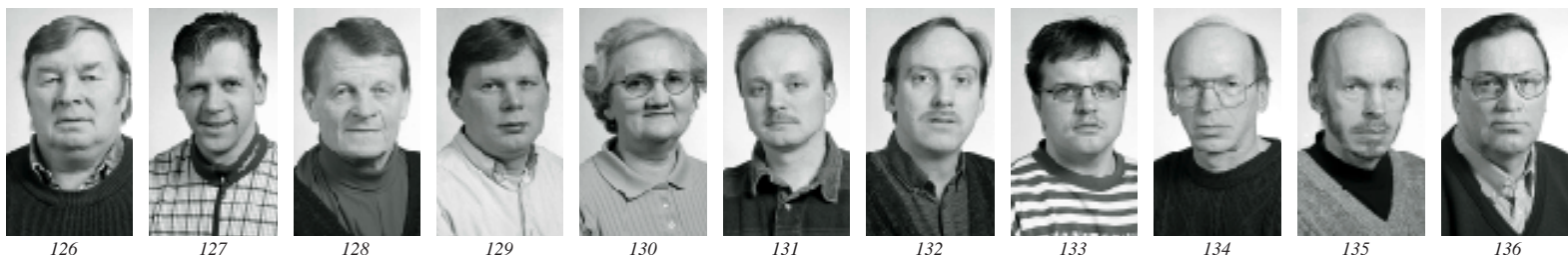
Vuosikatsaus

Tammikuu

Sähkön myynti ja verkkotoiminta eriytettiin toisistaan vuonna 1995 voimaanastuneen sähkömarkkinalain mukaisesti. Asiakkaille tämä näkyi lähinnä siten, että sähkön

Helmikuu

Kainuun Voima Oy:n höyryvoimalaitoksen sähköntuotanto käynnistyi uudelleen marraskuussa 1995 sattuneen generaattorivaurion aiheuttaman seisokin jälkeen. Vaurio vaikutti vain vähän yhtiön taloudelliseen tulokseen, mutta sähköhankinta höyryvoimalaitokselta jäi aikaisempia vuosia vähäisemmäksi.

kokonaishinta jakaantui myynti- ja siirto-osaan. Kilpailu koskee myyntihintaa, jonka osuus kokonaishinnasta on noin puolet. Vuonna 1996 sähkökilpailun piirissä olivat huipputeholtaan yli 500 kW:n asiakkaat.

Kainuun Sähkö Oy solmi ensimmäisen myyntisopimuksen perinteisen toimialueensa ulkopuolelle, yhtenä ensimmäisistä sähköyhtiöistä koko maassa. Markkinoiden vapautumisesta huolimatta sähkönostajat olivat alkuvuodesta varovaisia vaihtamaan sähkönmyyjää. Syynä oli kaupankäynnin pelisääntöjen selkiintymättömyys ja useiden sähköyhtiöiden rakentamat kaupalliset ja tekniset kaupanesteet.

Suosittujen sähköiltojen järjestämistä kylätoimikuntien kanssa jatkettiin. Kaikkiaan näitä kodin sähköasioita ja energiansäästöä valottavia neuvontatilaisuuksia pidettiin vuoden aikana lähes 40 ja niiden kautta taivutettiin runsaat 800 asiakasta.

Poikkeuksellisen vaikea tykkylumitilanne hankaloitti sähkönjakelua koko alkuvuoden ja johtojen puhdistustöitä tehtiin päivittäin lähes kahden kuukauden ajan. Kainuutakin pahemmin tykkylumi koetteli Pohjois-Karjalaa ja Etelä-Savo.

Noin 2 800 sähkölämmitysasiakasta lähestyttiin kampanjalla, jonka tavoitteena on vähentää talouksien energiankulutusta neuvontamateriaalin ja energiakatselmusten avulla. Yhteistyökumppanina oli Energiansäästön palvelukeskus MOTIVA ja osarahoittajana kauppa- ja teollisuusministeriö.

Huhtikuu

Vienan Karjalassa sijaitsevan Latvajärven runokylän sähköistysprojekti käynnistyi maastosuunnittelulla. Runsaat 20 kilometriä pitkä sähköjohto kulkee historiallista Raatteen tien vartta pitkin Latvajärven kylään ja sieltä edelleen Venäjän rajavartioston vartiotukikohtaan. Sähköistysurakan ja tukikohdan sähkönkäytön rahoittaa Kostamuksen kaupunki ja Latvajärven kylän sähkönkulutuksen maksaa seuraavat 10 vuotta Suomalainen Kalevalaseura.

Toukokuu

Energia-alan uusi keskusjärjestö, Energia-alan Keskusliitto Finergy, perustettiin hoitamaan alan elinkeino- ja työmarkkinapoliittista edunvalvontaa sekä yhteistyötä Suomessa ja kansainvälisissä yhteyksissä. Kainuun Sähkön pitkäaikaisena tavoitteena on ollut kirjavan toimialajärjestökentän rationalisointi ja yhtiö onkin yksi Finergyn perustajajäsenistä.

Kilpailuvirasto teki päätöksen, jonka mukaan sähköyhtiöiden on luovuttava vapaata kauppaa rajoittavasta poikkeamasähkökaupasta ja myyjää vaihtaville asiakkaille kohdistettavista ylimääräisistä maksuista.

Talous-, materiaali- ja henkilöstöhallinnon uudet Efeko-tietojärjestelmät otettiin tuotantokäyttöön.

Toimialueen yläasteille lahjoitettiin Poweria-tietokoneohjelma, joka antaa vuorovaikutteisesti tietoa energian tuotannosta, jakelusta ja käytöstä sekä energian ympäristövaikutuksista. Tavoitteena on kannustaa nuoria energian järkevään käyttöön kotona, liikenteessä ja harrastuksissa.

Kesäkuu

Yhtiön lähiverkko laajeni kaikkiin toimipisteisiin.

Ensimmäinen asiakas yhtiön perinteiseltä toimialueelta vaihtoi sähkönmyyjää. Kyseessä oli valtakunnalli-

seen ketjuun kuuluva kauppaliike, joka kilpailutti sähkönostonsa keskitetyksi ketjun yhteisostona. Sähkömarkkinoiden alkuvaiheessa tyypillisiä kilpailuttajia olivat juuri isot kauppaketjut ja konsernit.

Heinäkuu

Yhtiö osallistui useille messuille ja moniin kesätapahtumiin. Tuotteiden ja palvelujen esittelyn lisäksi teemana olivat mm. vapautuvat sähkömarkkinat sekä uuden sähköturvallisuuslain vaikutukset kuluttajiin.

Elokuu

Tutkimustulokset Sotkamon Vuokatinvaaralla ja Paltamon Vekaranniemellä tehdyistä tuulimittauksista valmistuivat. Tulokset osoittivat Vuokatinvaaran olevan tuulivoimatuotannon kannalta erittäin kiinnostava kohde. Mittauksia jatketaan talvikausi 1996-97, minkä jälkeen päätetään ympäristövaikutusanalyysin tekemisestä. Samanaikaisesti luodataan asukkaiden reaktioita mahdolliseen tuulivoiman rakentamiseen. Kauppa- ja teollisuusministeriön avustus kattoi vajaat puolet tutkimushankkeen kustannuksista.

Sähkömarkkinakeskus antoi Kainuun Sähkön tekemän kysymyksen pohjalta lausunnon, jonka mukaan myyjää vaihtaneella asiakkaalla on oikeus palata paikallisen myyjän toimitusvelvollisuusasiakkaaksi. Päätös edisti vapaata sähkökauppaa alentamalla kynnystä vaihtaa sähkönmyyjää.

Pyhännän kunta myi omistamansa Kainuun Sähkö Oy:n osakkeet Kajaanille, Kuhmolle ja Sotkamolle.

Esittelyosasto valtakunnallisessa kiinteistöhoitoonäyttelyssä tuotti runsaasti kontakteja ammatti-isännöitsijöihin, jotka olivat markkinoinnin merkittävä kohderyhmä vuoden aikana. Heidän kauttaan pyrittiin aktivoimaan taloyhtiöitä sähkön yhteisostoon kilpailua rajoittavien tehorajojen poistuksessa vuoden 1997 alussa.

Toistakymmentä yhtiön asentajaa suoritti uusien Euro-normien mukaisen sähkölaitosasentajan ammattitutkinnon mittavan oppisopimuskoulutuksen tuloksena.

Yhtiön asiakasmäärä ylitti 50 000 asiakkaan rajan.

Neljä pohjavesialueilla sijaitsevaa pylväsmuuntajaa uudistettiin pienoismuuntamokopeilla, joissa on öljyaukalo mahdollisia muuntajajälyvuotoja varten. Ympäristöministeriön avustus kattoi puolet saneeraus kustannuksista. Loput neljä pohjavesialueilla sijaitsevaa muuntajaa uudistetaan vuoden 1997 aikana.

Kaupankäynti helmikuussa perustetussa El-Ex-sähköpörsissä käynnistyi. Yhtiö koulutti henkilökuntaansa pörsrikaupankäyntiin ja vuoden lopussa meklarintutkinnon suorittaneita henkilöitä oli kolme.

Asiakaspalveluhenkilöstölle suunniteltu koulutusohjelma käynnistyi ensimmäisten 40 hengen osalta.

Tavoitteena on parantaa paikallista asiakaspalvelua, jonka merkitys korostuu kilpailun vapautuessa kaikille asiakkaille vuoden 1997 alussa.

Syyskuu

Sähköturvallisuutta säätelemään vahvistettiin uusi laki, joka lisää sähköurakoitsijoiden vastuuta asennusten turvallisuudesta. Heinäkuussa 1997 päättyvän siirtymäkauden jälkeen sähköyhtiöt eivät enää ole velvollisia huolehtimaan kiinteistöjen asennustarkastuksista. Kainuun Sähkö hakee kuitenkin itselleen valtuutetun tarkastajan oikeudet taatakseen tarkastuspalvelujen tarjonnan toimialueellaan.

Energiaa Pohjois-Suomessa -projekti esiteltiin yhteistyökoulujen opettajille, minkä jälkeen käynnistettiin opilaiden vierailut yhtiön toimipisteissä. Kouluyhteistyön avulla tavoitettiin runsaat 1 200 nuorta.

Lokakuu

Yhtiö osallistui ainoana sähköyhtiönä Helsingin kansainvälisille teknisen alan Finntec-messuille ja hankki runsaasti kontakteja sähkökilpailun piiriin tulleeseen pkt-sektoriin.

Kilpailutilanne markkinoilla kiristyi loppuvuotta kohden ja useat sähkömyyjät olivat valmiita jopa alikatteeseen hinnoitteluun säilyttääkseen entiset asiakkaansa. Myös epäilyt ristiinsubventiosta myynti- ja siirtohinnan kesken vahvistuivat.

Marraskuu

Kainuun Sähkö Oy:n ylimääräinen yhtiökokous hyväksyi uuden yhtiöjärjestyksen. Merkittävimmät muutokset liittyivät vanhojen osakkaiden lunastusoikeuden poistumiseen ja hallintorakenteen keventämiseen.

Valtioneuvoston talouspoliittinen ministerivaliokunta hyväksyi kauppaja teollisuusministeriön ja Pohjois-Suomen sähkölaitosten välillä saavutetun neuvottelutuloksen. Sen mukaan kyseiset sähkölaitokset luopuvat oikeudestaan käyttää valtion osakkuussähköä Kemijoki Oy:ssä, kun saavat vastineeksi tietyn osuuden Kemijoki Oy:n osakkeita sekä option ostaa osakkeita käypään hintaan. Lopulliset järjestelyt tehdään vuoden 1997 puolella.

Kajaanin keskustan sähköaseman uudistaminen käynnistettiin. Hankkeen kustannusarvio on 8,6 miljoonaa markkaa ja työ valmistuu kesällä 1997. Investoinnilla turvataan ydinkeskustan sähkönjakelu 30 vuodeksi eteenpäin.

Erityisesti taloyhtiöt ja kunnat kiinnostuivat sähkön yhteisostosta ja myös yhä useampi konserni ja valtion laitos alkoi kilpailuttaa toimipisteidensä sähkönoston yhtenä kokonaisuutena.

Joulukuu

Eduskunta hyväksyi uuden energiaverolain, jonka myötä siirryttiin vuoden 1997 alussa sähköntuotannon verotuksesta kulutuksen verottamiseen. Muutos heikensi kotimaisten polttoaineiden ja vesivoiman kilpailukykyä kivihiileen nähden ja lisäsi tästä syystä Kainuun Sähkön asiakkaiden energiaveroja maan keskiarvoa enemmän.

EU:n ja kauppaja teollisuusministeriön rahoittama energiankäytön tutkimusprojekti IRP (Integrated Resource Planning) päättyi. Projektissa on etsitty Suomen olosuhteisiin sopivia toimintatapoja energian säästöön ja sen tulokset julkaistaan keväällä 1997. Kainuun Sähkössä selvitettiin sähkölämmityksen ja puun yhteiskäytön tarjoamia mahdollisuuksia sekä sähkön hinnan vaikutusta asiakkaiden säästöaktiivisuuteen.

Vuonna 1996 sähkönhankinta kasvoi yli 20 prosenttia edellisestä vuodesta. Puolet kasvusta saatiin myynnistä vapailla sähkömarkkinoilla ja puolet johtui poikkeuksellisen runsaasta tilapäiskaupasta. Kainuun Sähkön myymästä sähköstä osa eli vedellä ja puulla tuotettu sähkö voidaan luokitella ns. ekosähköksi, jonka koemarkkinointi käynnistettiin loppuvuodesta.

157

158

159

160

161

162

163

164

165

166

Tilinpäätös

Hallituksen toimintakertomus

Kainuun Sähkö -konserni muodostuu emoyhtiö Kainuun Sähkö Oy:stä ja sen tytäryhtiö Kajaanin Lämpö Oy:stä. Konsernin pääliiketoiminnat ovat emoyhtiön harjoittama sähköliiketoiminta ja tytäryhtiön harjoittama kauko-
lämpöliiketoiminta.

Menestystä kilpailuilla sähkömarkkinoilla

Kainuun Sähkö Oy on menestynyt vapautuneilla sähkömarkkinoilla kohtuullisen hyvin. Yhtiön perinteisellä toimialueella taloudellinen kehitys on ollut heikkoa, ja alueen sähkönkäyttökin säilyi edellisen vuoden tasolla. Yhtiö onnistui kuitenkin hankkimaan kasvua vapailta sähkömarkkinoilta siten, että sähkön myynti kasvoi 11,9 % edellisestä vuodesta.

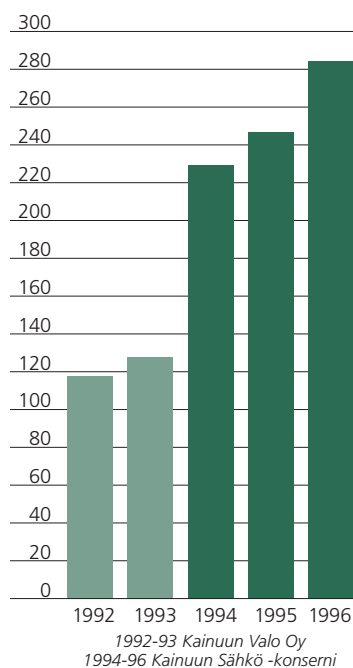
Yhtiön henkilöstö on työskennellyt aktiivisesti, jotta sähkömarkkinoiden pelisäännöt selkiintyisivät ja mahdollisimman suuri osa suomalaisista sähköasiakkaista pääsisi todellisen kilpailun piiriin. Työ on tuottanut tulosta ja toimialan yritykset ovat joutuneet luopumaan useista kehittämistään teknisistä ja kaupallisista kilpailun esteistä. Kainuun Sähkössä kilpailun vapautuminen on nähty alusta lähtien väistämättömänä kehityssuuntana, minkä vuoksi resurssit on kohdistettu uuden markkinatilanteen hyödyntämiseen.

Tulos

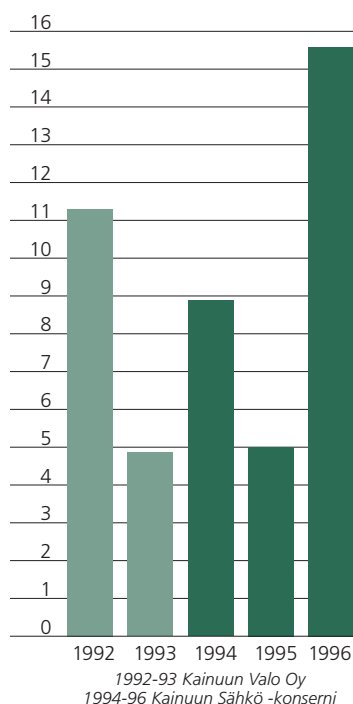
Konsernin tulos kehittyi vuoden 1996 aikana myönteisesti. Konsernin liikevoitto oli 15,6 miljoonaa markkaa (vuonna 1995 5,2 milj.mk), voitto ennen varauksia ja veroja 15,6 miljoonaa markkaa (5,0) ja sijoitetun pääoman tuotto 8,8 % (3,8). Konsernin tulos syntyi pääasiassa emoyhtiössä.

Emoyhtiön kannattavuus parani edellisestä vuodesta merkittävästi. Käytökate oli 16,2 % liikevaihdosta (13,7) eli 39,2 miljoonaa markkaa (28,5), liikevoitto 15,1 miljoonaa markkaa (5,4), voitto ennen varauksia ja veroja 14,9 miljoonaa markkaa (5,0) ja sijoitetun pääoman tuotto 8,8 % (3,9). Merkittävään tulosparannukseen oli marraskuussa 1995 toteutetun hinnankorotuksen lisäksi useita syitä: myynnin lisäys perinteisen toimialueen ulkopuolelle, kustannussäästöt sähkönhankinnassa, sähkön tilapäismyynti toimialan muille yrityksille sekä käyttömaisuuden myynnistä saadut voitot. Myös lämpötilariippuva sähkönmyynti kasvoi hieman edellisestä vuodesta. Vuosi oli hieman edellistä vuotta kylmempi, mutta kuitenkin ns. normaalivuotta lämpimämpi: lämpötilaa kuvaava astepäiväluku oli 5403, kun se jäi edellisenä vuonna 5106:een. Pitkän aikavälin keskiarvo on 5523.

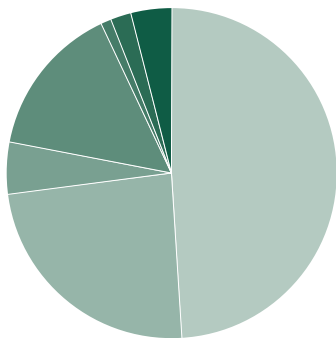
Liikevaihto (Mmk)

Voitto ennen varauksia ja veroja (Mmk)

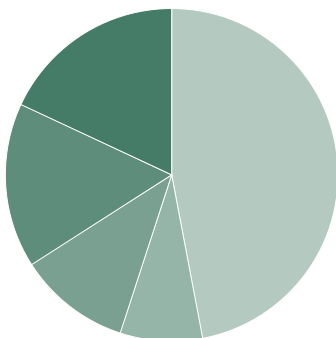

Sähkön hankinta

Kymppienergia Oy	49%
Kainuun Voima Oy	24%
• höyryvoima	5%
• vesivoima	15%
Kemijoki Oy	1%
Oma tuotanto	1%
(Pyhännänkoski)	2%
Kuhmon Lämpö Oy	4%
muut	4%

Siirretty sähköenergia jakeluverkossa

Yksityinen	47%
Maatalous	8%
Jalostus	11%
Palvelu	16%
Julkinen	18%

Liiketoiminta

Konsernin liikevaihto kasvoi 15,0 % edellisestä vuodesta ja oli 284,6 miljoonaa markkaa. Emoyhtiön liikevaihto oli 242,4 miljoonaa markkaa, mikä on 16,7 % enemmän kuin vuonna 1995.

Uuden sähkölainsäädännön mukaisesti sähköliiketoiminta on eriytetty tilinpäätöksessä ensimmäisen kerran kilpailun piirissä olevaan sähkön myyntiin ja monopoliasemassa olevaan verkkotoimintaan. Emoyhtiö harjoittaa vähäisessä määrin myös muuta liiketoimintaa: verkostourakointia, katuvalo- ja liikennevalopalvelujen myyntiä sekä mastourakointia.

Liiketoiminnot on eriytetty kirjanpidollisesti aiheuttamisperiaatteen mukaisesti. Tuloslaskelman eriytetty tuotot ovat kertyneet tuotehinnastojen mukaisesti. Tämä oli mahdollista, koska yhtiö julkisti 1.11.1995 siirtohinnoitonsa paitsi kilpailun piiriin tulleiden asiakkaiden myös kaikkien muiden asiakasryhmien osalta.

Sähkön myynti

Sähkön myynnin liikevaihto oli 161,2 miljoonaa markkaa ja voitto ennen varauksia ja veroja 7,4 miljoonaa markkaa, mikä oli selvästi budjetoitua parempi. Sähkömarkkinoiden vapautuminen toi yhtiölle uusia asiakkaita ja sähkön myynti kasvoi 11,9 %. Sähköä hankittiin varsinaiseen myyntiin yhteensä 692,1 GWh (618,4). Lisäksi käytiin poikkeuksellisen paljon tilapäiskauppaa, mikä johtui mm. Norjan erittäin heikosta vesitilanteesta.

Kilpailu sähkömarkkinoilla kiristyi vuoden mittaan ja hinnoittelu sai epäterveitä piirteitä osittain uuden toimintaympäristön ja osittain maassa olevan ylikapasiteetin vuoksi. Kainuun Sähkö ei ole lähtenyt mukaan alikatteiseen hinnoitteluun, minkä vuoksi vuoden 1997 alussa on tapahtunut joitakin asiakasmenetyksiä. Vuoden aikana suunnattiin runsaasti voimavaroja sähkön myynnin riskienhallintaan tavoitteena lyhyellä ja pitkällä aikavälillä terve sähkökauppa.

Verkkotoiminta

Verkkotoiminnan liikevaihto oli 83,7 miljoonaa markkaa ja voitto ennen varauksia ja veroja 7,3 miljoonaa markkaa. Kainuun Sähkön verkkovastuualueella siirrettiin sähköä 50 222 asiakkaalle yhteensä 625,4 GWh (sis. verkkohäviöt). Yhtiön alueverkkoon liittyvään kulutukseen siirrettiin sähköä 63,2 GWh (sis. häviöt).

Uusia sähköliittymiä rakennettiin 403 kpl. Edellisenä vuonna uusia liittymiä oli 356 kpl, joten kasvu oli 13,2 %. Liittymistä 48 % oli vapaa-ajan asuntoja ja 31 % omakotitaloja. Liittymismaksuja kertyi vuoden aikana 5,1 miljoonaa markkaa (3,6).

Sähkönjakeluhäiriöitä oli vuonna 1996 keskimääräistä vähemmän. Keski-jänniteverkossa oli korjausta vaativia häiriöitä 158 kpl (162). Suunniteltuja verkostotöistä johtuvia keskeytyksiä oli 435 kpl (602). Ohimeneviin häiriöihin liittyviä vajaan sekunnin pituisia katkoksia, ns. pikajälleenkytkentöjä oli 4 095 kpl (4 867) ja parin minuutin katkoksia eli ns. aikajälleenkytkentöjä 883 kpl (932).

Muu liiketoiminta

Muu liiketoiminta koostuu lähinnä verkostourakoinnista, katuvalo- ja liikennevalopalveluista sekä mastourakoinnista. Vuonna 1996 muun liiketoiminnan liikevaihto oli 4,4 miljoonaa markkaa.

Vuonna 1995 tehtiin kaksi sopimusta verkostourakoinnista Venäjälle Vianan Karjalaan. Sopimusten yhteinen arvo on noin 20 miljoonaa markkaa. Rahoitusjärjestelyjen viivästyminen on vaikeuttanut hankkeiden toteuttamista. Pienempi hanke, noin kahden miljoonan markan arvoinen Latvajärven kylän sähköistysprojekti käynnistettiin maastosuunnittelulla syksyllä 1996 ja rakennustyöt aloitettiin loppuvuodesta. Hanke saataneen päätökseen vuoden 1997 aikana. Repola-Mujejärvi -johdonrakennusprojektiä ei päästy aloittamaan, mutta sopimuksen voimassaoloa jatkettiin vuoden 1997 puolelle.

Investoinnit

Emoyhtiön kokonaisinvestoinnit olivat 21,5 miljoonaa markkaa (25,7), josta verkostoinvestointien osuus oli 11,7 (11,1) miljoonaa markkaa.

Rahoitus

Tulorahoitusta kertyi emoyhtiössä 37,9 miljoonaa markkaa ja liittymismaksut lisääntyivät 5,1 miljoonalla markalla. Investointien omarahoitusaste oli 198,2 %. Lainoja lyhennettiin yhteensä 2,4 miljoonalla markalla. Tilikauden päättyessä konsernin omavaraisuusaste oli 31,6 % (31,6). Omavaraisuusasteessa on otettu huomioon varauksiin ja kertyneeseen poistoeroon liittyvä laskennallinen verovelka. Maksuvalmius oli hyvä.

Tytär-yhtiö Kajaanin Lämpö Oy

Kajaanin Lämpö Oy:n liikevaihto oli 42,5 miljoonaa markkaa (40,1) ja voitto ennen varauksia ja veroja 0,7 miljoonaa markkaa (0,0). Yhtiö myi kaukolämpöä 1 342 (1 337) asiakkaalleen yhteensä 262,0 GWh (253,2). Lämpöyhtiön kannattavuus kehittyi emoyhtiön tavoin myönteisesti. Yhtiön sijoitetun pääoman tuottoaste oli 4,7 % (0,1).

Kajaanin Lämmön investoinnit olivat 5,5 miljoonaa markkaa (4,9). Merkittävin investointi oli 40 MW:n raskasöljykäyttöisen vara- ja huippulämpökattilan rakentaminen Palokankaan lämpökeskuksen yhteyteen.

Lämpöyhtiö osti edellisen vuoden tavoin talouspalvelut emoyhtiöltä. Vuoden lopussa lämpöyhtiön palveluksessa oli vakituisessa työsuhteessa 23 henkilöä.

Kainuun Sähkö Oy omistaa Kajaanin Lämpö Oy:stä 51 % ja 49 % osakkeista on Kajaanin kaupungin omistuksessa.

Kainuun Voima Oy

Konsernin käyttöön on vuokrattu pitkäaikaisella sopimuksella (vuosiksi 1994 - 2043) Kajaanin kaupungin omistama 50 %:n osuus Kainuun Voima Oy:n voimantuotantokapasiteetista.

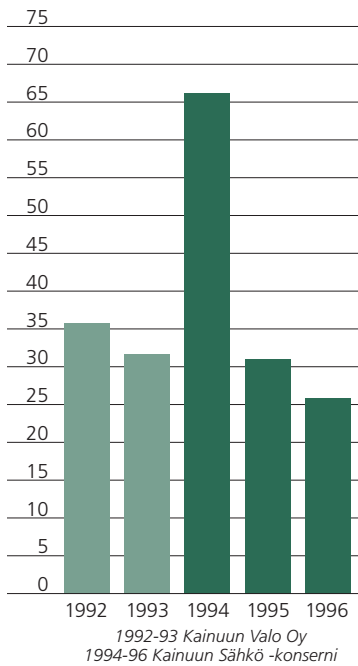
Kainuun Voiman Tihisenniemen höyryvoimalaitos ja Kajaaninjoen vesi-voimalaitokset tuottivat vuoden aikana noin 30 % konsernin sähkötarpeesta ja 96 % lämmöntarpeesta. Höyryvoimalaitoksen sähköntuotanto oli keskeytyksissä generaattorivaurion vuoksi marraskuusta 1995 helmikuuhun 1996. Vakuutukset korvasivat suurimman osan vahingoista, joten keskeytyksellä oli vain vähäisiä vaikutuksia konsernin taloudelliseen tulokseen. Höyryvoimalaitoksen koko tuotanto oli keskeytyksissä suunnitelman mukaisen vuosihuollon vuoksi 6.6. - 12.7. Vesivoimalaitokset toimivat moitteettomasti.

Vuonna 1996 Kainuun Voiman liikevaihto oli 167,6 miljoonaa markkaa, taseen loppusumma vuoden lopussa 488,8 miljoonaa markkaa ja vieraan pääoman määrä 374,6 miljoonaa markkaa.

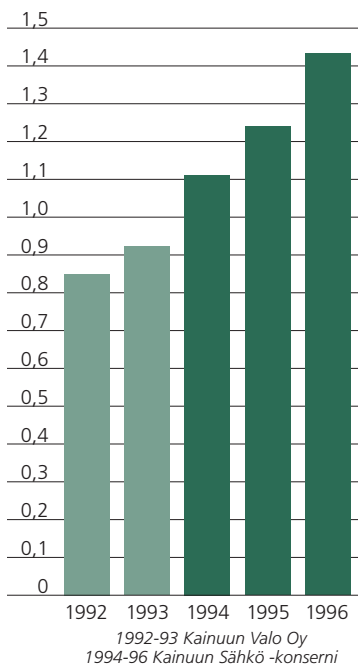
Kymppivoima Oy

Maakunnallisten sähköyhtiöiden omistama Kympivoima Oy on nistunut hyvin sähkön yhteishankinnassa, minkä ansiosta yhtiön osakkaat ovat saavuttaneet merkittäviä kustannussäästöjä. Kympivoima on käynyt kauppaa elokuussa toimintansa aloittaneessa suomalaisessa El-Ex-sähköpörssissä. Kainuun Sähkössä on seurattu tiiviisti sähköpörsin toimintaa ns. B-jäsenenä, mutta kaupankäyntiin ei ole toistaiseksi osallistuttu. Kympivoiman omistuosuuksia muutettiin kauden aikana vastaamaan paremmin kunkin osakkaan hankintamäärää. Toukuun lopussa toteutetussa osakeannissa Kainuun Sähkön omistusosuus nousi 3,4 %:sta 3,6 %:iin.

Investoinnit (Mmk)

Liikevaihto/hlö (Mmk)

Yhtiön omistus

Vuoden aikana käytiin sekä omistajien keskuudessa että julkisuudessa vilkasta keskustelua Kainuun Sähkön omistuspohjasta, yhtiön osakkeiden mahdollisesta myyntiarvosta, yhtiöjärjestyksen lunastuspykälien tarpeellisuudesta sekä yhtiön hallintorakenteesta.

Syyskuussa omistuspohjassa tapahtui pieni muutos, kun Pyhännän kunta myi omistamansa 12 080 Kainuun Sähkön osaketta eli 1,5 % yhtiön osakekannasta. Ostajina olivat yhtiön kolme suurinta osakkeenomistajaa: Kajaanin ja Kuhmon kaupungit sekä Sotkamon kunta.

Yhtiön omistajat 11.3.1997

Osakas Osake- ja äänimäärä sekä osuus prosentteina

Hyrnsalmen kunta	48 800	6,1
Kainuun Osuusmeijeri	12 000	1,5
Kajaanin kaupunki	273 701	34,3
Kestilän kunta	21 800	2,7
Kuhmon kaupunki	130 432	16,4
Paltamon kunta	44 000	5,5
Puolangan kunta	40 400	5,1
Ristijärven kunta	41 200	5,2
Sotkamon kunta	83 427	10,5
Suomussalmen kunta	20 620	2,6
Vaalan kunta	50 400	6,3
Vuolijoen kunta	30 000	3,8

Yhteensä 796 780 100,0 %

Yhtiöjärjestys

Vuonna 1995 käynnistetty yhtiöjärjestyksen uusimisprosessi saatiin päätökseen syksyllä 1996. Uusi yhtiöjärjestys on rekisteröity kaupparekisteriin 2.1.1997. Merkittävimmät muutokset liittyvät lunastuspykäliin sekä yhtiön hallintorakenteeseen. Vanhoilla osakkeenomistajilla ei ole enää lunastusoikeutta mahdollisen osakekaupan kohteina oleviin osakkeisiin. Sen sijaan yhtiöjärjestyksessä on määritelty lunastusvelvollisuus sellaiselle osakkeenomistajalle, jonka omistusosuus ylittää 1/3:n tai 1/2:n yhtiön osakekannasta. Hallintorakennetta kevennettiin lakkauttamalla hallintoneuvosto. Yhtiön 9-jäsenisen hallituksen valitsee jatkossa varsinainen yhtiökokous vuosittain.

Konsernin taloudellista kehitystä kuvaavat tunnusluvut

(1 000 mk)	1992	1993	1994	1995	1996
Liikevaihto	118 833	127 125	229 418	247 562	284 621
Liikevoitto	6 448	2 395	8 856	5 190	15 600
-osuus % liikevaihdosta	5,4	1,9	3,9	2,1	5,5
Voitto ennen satunnaiseriä, varauksia ja veroja	11 268	4 803	8 813	5 036	15 608
-osuus % liikevaihdosta	9,5	3,8	3,8	2,0	5,5
Voitto ennen varauksia ja veroja	11 268	4 803	8 813	4 987	15 608
-osuus % liikevaihdosta	9,5	3,8	3,8	2,0	5,5
Oman pääoman tuotto-%	12,4	6,8	6,1	2,9	8,1
Sijoitetun pääoman tuotto-% 1	12,3	6,1	6,8	3,8	8,8
Sijoitetun pääoman tuotto-% 2	5,9	2,9	3,3	1,8	4,3
Omavaraisuusaste-% 1	79,6	77,3	79,9	79,3	78,3
Omavaraisuusaste-% 2	30,7	28,9	32,3	31,6	31,6
Bruttoinvestoinnit	35 607	31 802	65 666	31 148	26 366
-osuus % liikevaihdosta	30,0	25,0	28,6	12,6	9,3
Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä tilikauden aikana	140	138	207	202	199
Osakekohtainen tulos, mk/osake	22,7	11,0	10,9	5,9	17,9
Osakekohtainen osinko, mk/osake	0,0	0,0	0,0	1,5	4,0
Osinko tuloksesta %	0,0	0,0	0,0	25,6	22,4
Osakekohtainen oma pääoma, mk/osake	148,5	146,7	147,4	152,1	160,3

Vuoden 1992 -1993 luvut ovat Kainuun Valo Oy:n lukuja. Kainuun Valo Oy ja Kajaanin energialaitos yhdistettiin 1.1.1994 Kainuun Sähkö -konserniksi. Suunnitelman mukaiset poistot otettiin käyttöön vuonna 1995. Aikaisempien vuosien tunnusluvut on laskettu arvioituja sumu-poistoja käyttäen.

Laskentakaavat

Oman pääoman tuotto-% $\frac{\text{voitto tai tappio ennen satunnaiseriä, varauksia ja veroja} - \text{verot oma pääöma} + \text{vähemmistöosuus} + \text{vapaaehtoiset varaukset ja poistoero} - \text{laskennallinen verovelka poistoerosta ja varauksista}}{\text{(vuoden alun ja lopun keskiarvo)}} \times 100$

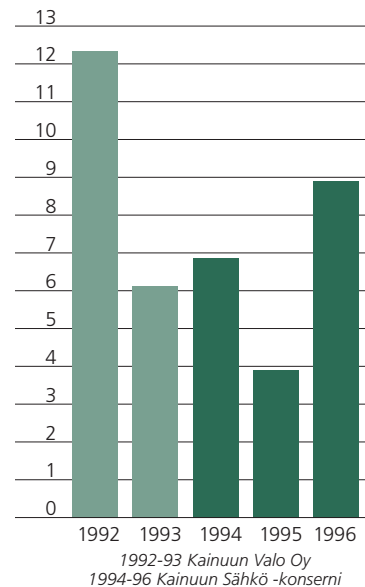
Sijoitetun pääoman tuotto-% 1 $\frac{\text{voitto tai tappio ennen satunnaiseriä, varauksia ja veroja} + \text{korko- ja muut rahoituskulut taseen loppusumma} - \text{korottomat velat} - \text{liittymismaksut}}{\text{(vuoden alun ja lopun keskiarvo)}} \times 100$

Sijoitetun pääoman tuotto-% 2 $\frac{\text{voitto tai tappio ennen satunnaiseriä, varauksia ja veroja} + \text{korko- ja muut rahoituskulut taseen loppusumma} - \text{korottomat velat}}{\text{(vuoden alun ja lopun keskiarvo)}} \times 100$

Oma-varaisuus-aste-% 1 $\frac{\text{oma pääöma} + \text{vähemmistöosuus} + \text{vapaaehtoiset varaukset ja poistoero} + \text{liittymismaksut} - \text{laskennallinen verovelka poistoerosta ja varauksista}}{\text{taseen loppusumma} - \text{saadut ennakot}} \times 100$

Oma-varaisuus-aste-% 2 $\frac{\text{oma pääöma} + \text{vähemmistöosuus} + \text{vapaaehtoiset varaukset ja poistoero} - \text{laskennallinen verovelka poistoerosta ja varauksista}}{\text{taseen loppusumma} - \text{saadut ennakot}} \times 100$

Sijoitetun pääoman tuotto (%)

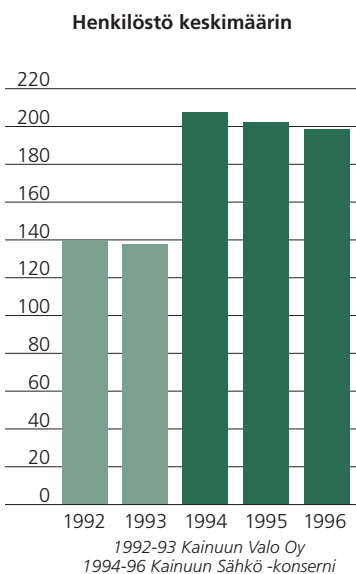

Yrityshallinto

Yhtiökokoukset

Varsinainen yhtiökokous pidettiin Kajaanissa 21.5.1996. Kokouksessa olivat edustettuina 11 yhtiön osakasta, joiden yhteinen osakemäärä oli 744 980. Puheenjohtajana toimi Heikki Heikkinen Kuhmosta. Kokouksessa käsiteltiin yhtiöjärjestyksen mukaan varsinaiselle yhtiökokoukselle kuuluvat asiat.

Ylimääräinen yhtiökokous pidettiin Kajaanissa 20.11.1996. Kokouksessa olivat edustettuina 11 yhtiön osakasta, joiden yhteinen osakemäärä oli 774 980. Puheenjohtajana toimi Veikko Tossavainen Vaalasta. Kokouksessa päätettiin yhtiöjärjestyksen uudistamisesta.

Hallintoneuvosto

Uuden yhtiöjärjestyksen mukaisesti yhtiöllä ei enää ole hallintoneuvostoa vuonna 1997. Vuonna 1996 hallintoneuvostoon kuuluivat:

Puheenjohtaja

Rimpiläinen Juhani, maanviljelijä, Kajaani

Varapuheenjohtaja

Karjalainen Hannu, asiakaspalvelupäällikkö, Hyrynsalmi

Jäsenet

Haarala Timo, myyntipäällikkö, Kajaani*, **Hietanen Reijo**, aluesihtööri, Paltamo, **Hiltunen Tenho**, palvelujohtaja, Sotkamo, **Hukkanen Toivo**, instrumenttiasentaja, Kajaani, **Hurskainen Jouko**, maanviljelijä, Sotkamo, **Huttu Raimo**, maalari, Paltamo, **Härkönen Arvo**, maanviljelijä, Ristijärvi, **Keränen Pekka**, talonmies, Puolanka, **Kilpeläinen Onni V**, maanviljelijä, Kuhmo, **Korhonen Annikki**, laboratoriohoitaja, Sotkamo, **Korhonen Hannu K**, sähköasentaja, Kajaani*, **Kostet Reijo**, teknikko, Kajaani*, **Lahdenperä Raija**, pankinjohtaja, Paltamo, **Lotvonen Viljo**, pankinjohtaja, Pyhäntä, **Mikkonen Helena**, maakuntasihtööri, Kajaani, **Mäkelä Reijo**, pankinjohtaja, Vaala, **Piirainen Mauri**, trukinkuljettaja, Kuhmo, **Pikkarainen Saara**, terveydenhoitaja, Ristijärvi, **Rusanen Veikko**, maataloussihtööri, Sotkamo, **Seppänen Rauni**, palvelusihtööri, Kajaani*, **Seppänen Sulo**, myyntipäällikkö, Hyrynsalmi, **Seppänen Teuvo**, maanviljelijä, Kuhmo, **Simula Markku**, kirkkoherra, Vuolijoki, **Toivanen Antti**, YTM, Kajaani, **Tolonen Mikko**, maanviljelijä, Suomussalmi, **Tyynelä Martti**, teleasentaja, Puolanka, **Vainionpää Raimo**, ostoiesimies, Kestilä, **Ylitalo Antti**, kalastusbiologi, Kajaani (*henkilöstön edustaja)

Hallintoneuvosto kokoontui kertomusvuonna kolmesti, 7.5., 15.8. ja 13.12.

Hallitus

Hallitukseen kuuluivat kertomusvuonna:

Yhtiön hallituksessa vuodesta

Puheenjohtaja

Airaksinen Erkki, toimitusjohtaja, Kuhmo 1991

Varapuheenjohtaja

Majava Eino, rakennusmestari, Kajaani 1994

Jäsenet

Hakulinen Pentti, kaupunginjohtaja, Kajaani 1994

Huusko Reijo, maanviljelijä, Sotkamo 1977

Kempainen Lauri, metsätaloussinööri, Paltamo 1993

Käkilehto Martti, maataloussihtööri, Suomussalmi 1996

Mulari Reetta, emäntä, Hyrynsalmi 1979

Niskavaara Risto, toimistorak.mestari, Kajaani 1994

Sydänmetsä Veijo, toimitusjohtaja, Pyhäntä 1994

Hallitus piti vuoden aikana 11 kokousta.

Vuonna 1996 erovuoroisista jäsenistä valittiin uudelleen Pentti Hakulinen ja Reetta Mulari. Erovuoroisen Lauri Kemppaisen tilalle valittiin vankilanjohtaja Jorma Leppäharju Vaalasta.

Hallitus piti järjestäytymiskokouksensa 15.1.1997. Kokouksessa hallitus valitsi puheenjohtajaksi Pentti Hakulisen ja varapuheenjohtajaksi Erkki Airaksisen.

Tilintarkastus

Yhtiökokouksen valitsemina varsinaisina tilintarkastajina olivat Tilintarkastajien Oy - Ernst & Young, KHT-yhteisö, vastuullisena tilintarkastajana KTM Eero Huusko, KHT ja tilintarkastaja Ari Piirainen, HTM.

Kirjanpitoa ja varainhoitoa on valvonut Tilintarkastajien Oy - Ernst & Young.

Yhtiön johtoryhmä

	ikä/tullut yhtiöön
Timo Pylvänen , toimitusjohtaja, dipl.ins	41/1992
Paula Ala-Nojonen , sähköhankinta ja siirto, dipl.ins.	45/1976
Juhani Kämäräinen , hallinto, ekon	61/1973
Seppo Nevaharju , konsernipalvelut, dipl.ins.	49/1984
Pekka Partanen , sähkömyynti, ins., MKT,	43/1981
Oiva Rusanen , verkostotyöt, ins.	49/1976

Vuonna 1997 henkilöstöedustus yhtiön hallinnossa toteutetaan laaditun sopimuksen mukaisesti yhtiön johtoryhmässä. Henkilöstöryhmien valitsema johtoryhmän jäsenet ovat vuonna 1997:

	ikä/tullut yhtiöön
Karl Fonselius , sähkötyöntekijät	41/1981
Mirja Kemppainen , teollisuustoimihenkilöt (varalla)	44/1983

Henkilöstö

Konsernin palveluksessa oli vakinaisesti 31.12.1996 kokopäivätoimisia henkilöitä 187 (188) ja osa-aikaisia 4 (2). Konsernin koko henkilökunnan keskimääräinen lukumäärä muunnettuna kokopäivätoimisiksi oli 199 (202). Emoyhtiön vastaava lukumäärä oli 175 (177).

Palkat

Tilikauden aikana konsernissa maksetut palkat olivat

hallintoneuvosto, hallitukset, toimitusjohtajat	1 043 878 mk
muut konsernin palveluksessa olevat	30 171 588 mk
Yhteensä	31 215 466 mk

Vastaavat luvut emoyhtiössä olivat

hallintoneuvosto, hallitus, toimitusjohtaja	691 798 mk
muut emoyhtiön palveluksessa olevat	26 584 866 mk
Yhteensä	27 276 664 mk

Hallituksen esitys yhtiökokoukselle

Kainuun Valo Oy:n
rahasto

Hallitus esittää, että varsinainen yhtiökokous tekisi päätöksen perustaa Suomen Kulttuurirahaston Kainuun Rahaston yhteyteen Kainuun Valo Oy:n rahasto ja vahvistaisi sille yhtiön puolesta ohjesäännön.

Hallitus esittää, että rahaston peruspääomaksi sijoitetaan yhtiön varoista 250 000 markkaa siten, että 100 000 markkaa jaetaan kertyneistä voittovaroista ja 150 000 markkaa kirjaan tilikauden 1997 kuluksi.

Käyttörahaston
yhdistäminen
sekä voittovarot ja
niiden käyttö

Konsernin vapaa oma pääoma on konsernitaseen mukaan 6 250 301,97 markkaa. Emoyhtiön vapaa oma pääoma on 6 143 554,38 markkaa. Hallitus esittää yhtiökokoukselle eri tilikausien voitoista kartutetun käyttörahaston yhdistämistä voittovaroihin. Yhtiökokouksen käytettävissä on tilinpäätöksen osoittama voitto 2 906 097,12 markkaa sekä voittovarot edellisiltä vuosilta 3 237 457,26 markkaa eli yhteensä 6 143 554,38 markkaa.

Hallitus esittää yhtiökokoukselle, että
- osinkona jaetaan 4,00 markkaa osakkeelta eli yhteensä 3 187 120,00 markkaa ja
- perustettavan Kainuun Valo Oy:n rahaston peruspääomaksi lahjoitetaan voittovaroista 100 000,00 markkaa.

Näkymät vuodelle 1997

Suomen energiaverotus uusittiin vuoden 1997 alussa. Polttoaineiden hiilidioksidi- ja energiasäilytöön perustuvasta ympäristöperusteisesta verotuksesta luovuttiin sähkön tuotannossa ja siirryttiin kulutetun sähkön verotukseen. Samassa yhteydessä energiaverotusta kiristettiin. 1.1.1997 - 31.3.1997 käytössä on yksi verokanta, jonka mukainen sähkövero on 2,475 p/kWh (+ alv) sisältäen valmisteveron ja huoltovarmuusmaksun. 1.4.1997 lähtien verotus muuttuu kaksiportaiseksi. Alemmaan verokantaan, veroluokkaan 2, kuuluvat teollisuus ja ammattimaiset kasviuoneviljelijät, joille sähkövero on loppuvuoden 1,525 p/kWh (+ alv). Muut sähkönkäyttäjät kuuluvat veroluokkaan 1, jossa sähkövero on 1.4.1997 alkaen 3,375 p/kWh (+ alv).

Sähkövero tuotehintoihin Kainuun Sähkö uudisti tuotehinnastonsa vuoden alussa. Verojen muutos vietiin myynti- ja siirtohintoihin siten, ettei verouudistus vaikuta yhtiön tulokseen: myyntihintoja alennettiin sähkön hankinnasta vuodenvaihteesta poistuneen haittaveron verran eli 1,6 p/kWh (sis. alv:n) ja siir-

tohintoihin lisättiin uusi sähkövero. Veromuutos tulee alentamaan hieman sähköyhtiöiden liikevaihtoja. Samassa yhteydessä siirtohintojen rakennetta muutettiin siten, että eri asiakasryhmien hinnat vastaavat aiheutamisperiaatteen mukaisesti aikaisempaa paremmin kustannuksia. Siirtohintojen muutoksella ei ole vaikutusta verkkotoiminnan tulokseen.

Kemijoki-sähkölle pysyvä ratkaisu

Kauppa- ja teollisuusministeriössä oli vuoden 1996 aikana vireillä valtion omistamien yhtiöiden osakkuuksien myyntihankkeita. Valtio omistaa Kemijoki Oy:n vesivoimasta 37 %. Valtion vesivoimaosakkeita rasittaa kuitenkin Lapin ja Oulujokialueen sähköyhtiöille annettu ns. KEJO-sähköoikeus, minkä perusteella kyseiset sähköyhtiöt ovat saaneet käyttöönsä valtion vesivoimaosuutta vastaavan energiamäärän kohtuulliseen käypään hintaan. Vuoden 1996 aikana käytiin runsaasti neuvotteluja järjestelystä, jossa kyseiset sähköyhtiöt luopuvat KEJO-sähköoikeudestaan ja saavat kompensointia Kemijoki Oy:n osakkeita. Käytännössä toimitaan siten, että kyseisten Kemijoki Oy:n osakkeiden omistajaksi tulee Lapin Sähkövoima Oy, jonka puolestaan omistavat Lapin ja Oulujokialueen sähköyhtiöt Kainuun Sähkö mukaan luettuna. Samassa yhteydessä pohjoissuomalaiset sähköyhtiöt saavat mahdollisuuden ostaa valtiolta Lapin Sähkövoiman puitteissa Kemijoki Oy:n osakkeita käypään hintaan. Ratkaisuun päädyttiin vuoden 1997 puolella ja omistusjärjestelyt toteutetaan kevättalven aikana. Vuonna 1996 Kainuun Sähköllä on ollut käytettävissään kohtuulliseen käypään hintaan 25 MW KEJO-sähköä ja järjestelyjen jälkeen yhtiö saa käyttöönsä omistukseen perustuvaa Kemijoki Oy:n tuotantoa osakashintaan noin 8 MW. Ostoption käyttäminen merkitsee yhtiölle noin 42 miljoonan markan investointia vuonna 1997. Aikaisempaan KEJO-sähköoikeuteen verrattuna järjestely aiheuttaa hieman lisäkustannuksia, mutta vastapainoksi kyseessä on pysyvä ratkaisu, jota poliittinen päätöksenteko ei voi tulevaisuudessa muuttaa.

Kilpailu laajenee kaikkiin asiakkaisiin

Suomen sähkömarkkinat avattiin kilpailulle kahdessa vaiheessa. Vuonna 1996 kilpailun piirissä olivat huipputeholtaan yli 500 kW:n asiakkaat ja 1.1.1997 lähtien sähköntoimituksensa ovat voineet kilpailuttaa periaatteessa kaikki suomalaiset sähköasiakkaat, mikä onkin näkyneet tarjouspyyntöjen voimakkaana lisääntymisenä. Aktiivisella toiminnallaan Kainuun Sähkö on lisännyt tunnettuaan siinä määrin, että suurin osa sähköntoimitustaan kilpailuttavista asiakkaista pyytää tarjouksen myös Kainuun Sähköltä. Pienasiakkaat päässevät käytännössä kilpailun piiriin vasta vuonna 1998, kun Suomessa otettaneen käyttöön järjestelmä, joka mahdollistaa sähkön oston kilpailuttamisen ilman kalliita erikoismittalaitteita. Kainuun Sähkö pyrkii toimimaan siten, että kilpailun esteet saataisiin mahdollisimman vähäiseksi, jotta erilaiset ristiinsubventiomahdollisuudet eri asiakasryhmien välillä poistuisivat ja sähkömarkkinat saataisiin toimiviksi.

50-vuotisjuhlavuosi

Vuosi 1997 on yhtiön juhlavuosi. Sähkö Oy Kainuun Valo perustettiin vuonna 1947. Myöhemmin yhtiön nimi muutettiin Kainuun Valo Oy:ksi ja vuonna 1994 Kainuun Sähkö Oy:ksi. Tarkoitus on hyödyntää juhlavuotta yrityskuvan rakentamisessa tulevaisuuden tarpeita silmällä pitäen erityisesti asiakkaiden ja omistajien odotusten pohjalta. Juhlavuotta vietetään teemalla "Puhdasta sähköä puoli vuosisataa".

Tuloslaskelma

(1 000 mk)	Konserni		Emoyhtiö	
	1996	1995	1996	1995
LIIKEVAIHTO	284 621	247 562	242 448	207 713
Liiketoiminnan muut tuotot	2 012	540	3 102	1 632
Kulut				
Energian ostot	178 376	153 154	148 776	125 861
Aine-, tarvike- ja tavaraostot	4 919	5 808	4 562	5 527
Varastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	270	-427	652	-543
Ulkopuoliset palvelut	6 612	5 456	6 100	5 881
Henkilöstökulut	38 207	36 565	33 716	31 788
Vuokrat	7 982	7 846	5 784	5 613
Muut kulut	7 295	8 361	6 707	6 753
	243 662	216 763	206 296	180 881
KÄYTTÖKATE	42 972	31 338	39 254	28 464
Poistot suunnitelman mukaan	27 371	26 148	24 160	23 024
LIIKEVOITTO	15 600	5 190	15 094	5 440
Rahoitustuotot ja kulut				
Osinkotuotot	110	299	110	299
Muut rahoitustuotot	1 640	1 617	1 444	1 350
Korkokulut	1 620	1 892	1 620	1 892
Muut rahoituskulut	123	178	123	178
	7	-154	-189	-421
VOITTO ENNEN SATUNNAISERIÄ, VARAUKSIA JA VEROJA	15 608	5 036	14 905	5 019
Satunnaiset tuotot		5		5
Satunnaiset kulut		55		55
VOITTO ENNEN VARAUKSIA JA VEROJA	15 608	4 987	14 905	4 970
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	-11 218	-3 407	-10 828	-3 407
Välittömät verot				
Tilikauden ja aikaisempien tilikausien verot	1 258	367	1 171	362
Vähemmistöosuus tilikauden tuloksesta	111	7		
TILIKAUDEN VOITTO	3 021	1 206	2 906	1 201

Tase

VASTAAVAA (1 000 mk)	Konserni		Emoyhtiö	
	1996	1995	1996	1995
KÄYTTÖOMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SIIJOITUKSET				
Aineettomat hyödykkeet				
Aineettomat oikeudet	8 823	8 546	8 803	8 536
Muut pitkävaikutteiset menot	59	64	59	64
Ennakkomaksut	218		218	
	9 100	8 610	9 079	8 600
Aineelliset hyödykkeet				
Maa- ja vesialueet	5 048	4 884	5 048	4 884
Rakennukset ja rakennelmat	42 129	43 402	37 240	38 406
Verkosto	229 428	236 903	198 932	204 849
Tuotannolliset koneet ja laitteet	3 089	3 421	438	458
Muut koneet ja kalusto	27 564	28 957	25 613	26 370
Muut aineelliset hyödykkeet	653	688	653	688
Keskeneräiset omat työt	9 489	1 204	3 876	388
Käyttöomaisuusvarasto	3 538	4 173	3 053	3 705
	320 937	323 631	274 852	279 747
Käyttöomaisuusarvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset				
Tytäryhtiöosakkeet			7 148	7 128
Osakkeet ja osuudet	10 307	12 123	10 278	12 094
	10 307	12 123	17 427	19 223
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS				
Vaihto-omaisuus				
Öljyvarasto	1 878	1 513		
Keskeneräiset tuotteet	189		189	
	2 066	1 513	189	
Saamiset				
Myyntisaamiset	47 334	39 514	44 297	37 026
Liittymismaksusaamiset	587	391	587	391
Lainasaamiset	386	356	368	315
Siirtosaamiset	1 738	4 121	1 340	3 545
Muut saamiset	56	21	52	21
	50 101	44 402	46 643	41 297
Rahat ja pankkisaamiset	55 146	36 374	51 036	31 582
VASTAAVAA YHTEENSÄ	447 656	426 652	399 226	380 449

VASTATTAVAA (1 000 mk)	Konserni		Emoyhtiö	
	1996	1995	1996	1995
OMA PÄÄOMA				
Sidottu oma pääoma				
Osakepääoma	7 968	7 968	7 968	7 968
Vararahasto	33 219	33 219	33 219	33 219
	41 186	41 186	41 186	41 186
Vapaa oma pääoma				
Edellisten tilikausien voitto/tappio	7	-3	6	
Tilikauden voitto	3 021	1 206	2 906	1 201
Muu oma pääoma	3 222	3 222	3 231	3 231
	6 250	4 424	6 144	4 433
VÄHEMMISTÖOSUUS	6 909	6 799		
VARAUKSET				
Kertynyt poistoero	115 320	104 102	114 158	103 330
Vapaaehtoiset varaukset				
Siirtymävaraus	5 745	5 745	5 745	5 745
VIERAS PÄÄOMA				
Liittymismaksut	208 966	203 411	170 883	165 763
Pitkäaikainen				
Lainat rahalaitoksilta	6 500	7 500	6 500	7 500
Eläkelainat	18 110	19 473	18 110	19 473
	24 610	26 973	24 610	26 973
Lyhytaikainen				
Lainat rahalaitoksilta	1 000	1 000	1 000	1 000
Eläkelainat (vuosilyhennykset)	1 363	1 377	1 363	1 377
Ostovelat	24 843	21 504	23 422	21 365
Siirtovelat	7 192	6 598	6 695	6 153
Muut lyhytaikaiset velat	4 272	3 533	4 021	3 124
	38 669	34 012	36 500	33 019
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	447 656	426 652	399 226	380 449

Rahoituslaskelma

(1 000 mk)	Konserni		Emoyhtiö	
	1996	1995	1996	1995
VAROJEN HANKINTA				
Tulorahoitus				
Nettovoitto	3 021	1 206	2 906	1 201
Vähemmistöosuus	111	7		
Poistot	38 589	29 555	34 988	26 430
Tulorahoitus yhteensä	41 721	30 767	37 894	27 632
Pitkäaikaisesta rahoitusomaisuudesta	218	72	195	60
Käyttöomaisuuden myyntituloista	3 014	522	2 906	512
Pitkäaikaisten velkojen lisäyksestä		3 491		3 491
Liittymismaksuista	5 556	3 975	5 120	3 610
Varojen hankinta yhteensä	50 509	38 827	46 114	35 305
VAROJEN KÄYTTÖ				
Pitkäaikaiseen rahoitusomaisuuteen	248		248	
Aineettomat oikeudet	1 032	438	1 018	438
Verkosto	12 092	12 110	11 708	11 124
Koneet ja kalusto	6 033	5 359	5 789	4 826
Osakkeet ja osuudet	790	5 171	810	5 171
Muut investoinnit (sis. varaston muutoksen)	6 419	8 069	1 529	4 751
Investointeihin yhteensä	26 366	31 148	20 854	26 310
Pitkäaikaisten velkojen vähennykseen	2 377	2 239	2 377	2 239
Osingonjako	1 195		1 195	
Varojen käyttö yhteensä	30 186	33 387	24 674	28 549
NETTOKÄYTTÖPÄÄOMAN MUUTOS	20 322	5 440	21 440	6 755
Nettokäyttöpääoman muutos				
Rahat ja pankkisaamiset	18 772	16 214	19 453	14 443
Lyhytaikainen rahoitusomaisuus	5 669	-7 366	5 293	-3 890
Vaihto-omaisuus	554	-89	189	
Lyhytaikainen vieras pääoma	4 672	3 318	3 495	3 799
Nettokäyttöpääoman muutos	20 322	5 440	21 440	6 755
Nettokäyttöpääoma 1.1.	41 017	41 017	32 928	32 928
Nettokäyttöpääoma 31.12.	61 339	46 457	54 369	39 684

Tilinpäätöksen laadintaperiaatteet

Kainuun Sähkö -konsernin tilinpäätökseen on yhdistetty Kajaanin Lämpö Oy, josta Kainuun Sähkö Oy omistaa 51 %.

Konsernitilinpäätös on laadittu hankintamenomenetelmällä. Konsernin sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset saamiset ja velat on eliminoitu. Aktivointien osalta vähäisiä katteita ei ole eliminoitu.

Vähemmistöosuus konsernin tuloksesta ja omasta pääomasta on erotettu ennen yhtiöiden välisten liiketapahtumien sekä saatavien ja velkojen eliminointia. Tytäryhtiö Kajaanin Lämpö Oy ostaa talous- ja hallintopalvelut emoyhtiöltä omakustannushintaan.

Konsernin tuloslaskelman vuokriin sisältyy Kajaanin kaupungille maksettuja vuokria Kainuun Voima Oy:n voimantuotantokapasiteetista 7 215 788 markkaa.

Konsernin liiketoiminnan muihin tuottoihin sisältyy osakekauppojen myyntivoittoja 1 341 381 markkaa, KTM:n energia-avustus tuulimittausprojektiin 94 574 markkaa, vuokratuloja 477 006 markkaa ja saatuja koulutuskorvauksia 43 697 markkaa.

Vaihto-omaisuus

Öljyvaraston arvo on merkitty taseeseen muuttuvaan hankintamenuun tai sitä alhaisemman todennäköisen myyntihinnan määräisen alimman arvon periaatteen mukaisesti.

Vaihto-omaisuus käsittää myös Venäjän sähköistysprojektien - Latvajärvi ja Repola - keskeneräiset tuotteet.

Käyttöomaisuus ja poistot

Käyttöomaisuus on aktivoitu välittömien hankinta- ja valmistusmenojen suuruisena. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu konsernissa yhdenmukaisin periaattein käyttöomaisuushyödykkeen taloudellisen käyttöiän mukaisina tasapoistoina, paitsi apportina siirtyneen verkoston poisto on laskettu degressiivisin poistoin 20 vuodessa, alkuperäisestä hankintahinnasta. Emoyhtiön poistot kasvoivat 1,1 miljoonalla markalla ja kokonaispoistoja tehtiin 35 miljoonaa markkaa, mikä oli 73 % elinkeinoverolain enimmäispoistoista. Konsernin kokonaispoistot olivat 74 % elinkeinoverolain enimmäispoistoista.

Eläkejärjestelyt

Kainuun Sähkö Oy:n ja sen tytäryhtiön lakisääteinen ja vapaaehtoinen eläketurva on järjestetty Eläke-Varmassa ja Eläkevakuutusyhtiö Novassa.

Pakolliset varaukset

Konsernissa ei ole pakollisia varauksia.

Tuloslaskelman liitetiedot

(1 000 mk)	Konserni		Emoyhtiö	
	1996	1995	1996	1995
Liikevaihto				
Sähkö	242 136	207 459	242 448	207 713
Lämpö	42 485	40 102		
Yhteensä	284 621	247 562	242 448	207 713
Henkilöstökulut				
Palkat	28 132	27 181	24 681	23 499
Luontaisetujen raha-arvo	93	65	89	61
Eläkekulut	6 393	5 366	5 705	4 643
Muut henkilösivumenot	3 206	3 337	2 943	3 087
Yhteensä	37 824	35 948	33 418	31 290
Aktivoidut palkat ja henkilöstömenot	4 339	4 545	3 640	4 019
Yhteensä	42 163	40 493	37 059	35 309
Suunnitelman mukaiset poistot				
Aineettomista oikeuksista	729	620	724	617
Muista pitkävaikutteisista menoista	5	5	5	5
Rakennuksista ja rakennelmista	1 530	1 344	1 346	1 225
Verkostosta	17 539	17 155	15 597	15 241
Tuotannollisista koneista ja laitteista	224	227	20	17
Muista koneista ja kalustosta	7 311	6 762	6 432	5 884
Muista aineellisista hyödykkeistä	35	35	35	35
Yhteensä	27 371	26 148	24 160	23 024
Poistoeron muutos:				
Aineettomista oikeuksista	422	467	421	467
Rakennuksista ja rakennelmista	221	480	63	248
Verkostosta	10 161	854	10 249	1 689
Tuotannollisista koneista ja laitteista	288	550	23	44
Muista koneista ja kalustosta	-93	1 014	31	918
Muista aineellisista hyödykkeistä	42	42	42	42
Yhteensä	11 041	3 407	10 828	3 407
Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu yhdenmukaisin periaattein käyttöomaisuushyödykkeiden taloudellisen käyttöönsä mukaisina tasapoistoina kaikille muille omaisuuslajeille, paitsi apporttina siirtyneelle sähköverkostolle degressiivisinä poistoina alkuperäisestä hankintahinnasta.				
Kertynyt poistoero 31.12.				
Aineettomista oikeuksista	5	4	2	2
Muista pitkävaikutteisista menoista	2 611	2 190	2 611	2 190
Rakennuksista ja rakennelmista	7 050	6 829	6 619	6 556
Verkostosta	93 313	82 975	94 329	84 079
Tuotannollisista koneista ja laitteista	1 895	1 607	338	315
Muista koneista ja kalustosta	10 556	10 649	10 370	10 339
Muista aineellisista hyödykkeistä	-111	-153	-111	-153
Yhteensä	115 320	104 102	114 158	103 330

Suunnitelman mukaiset poistoajat ovat:	Konserni	Emoyhtiö
Alueverkon johtoalueiden korvaukset	20 vuotta	20 vuotta
Muut johtoalueiden korvaukset	18 vuotta	18 vuotta
ATK-ohjelmistot	5 vuotta	5 vuotta
Maapohjan vuokra	25 vuotta	25 vuotta
Muut pitkävaikutteiset menot	10 vuotta	10 vuotta
Polttoainesäiliöt ja kevyet rakennelmat	12 vuotta	12 vuotta
Varasto-, työpaja-, talousrakennukset ja piha-asfaltit	25 vuotta	25 vuotta
Toimistorakennukset, väestönsuojat ja tuotannolliset rakennukset	35-15 vuotta	35 vuotta
Asuinrakennukset	50 vuotta	50 vuotta
Siirtojohdot, sähköasemat, jakeluverkko (historia)	20 vuotta	20 vuotta
Siirtojohdot, sähkö	25 vuotta	25 vuotta
Jakeluverkko	18 vuotta	18 vuotta
Alueverkko, ostettu	20 vuotta	20 vuotta
Apporttina siirtynyt verkosto, degres. poisto	20 vuotta	20 vuotta
Tuotannolliset koneet ja laitteet	30-5 vuotta	30 vuotta
Työkoneet, kuljetuskalusto, ATK-laitteet ja konttori-, kiinteistö- ja muu kalusto	8-2 vuotta	5 vuotta
Sähkön mittauslaitteet, rakennusten laitteet	10-3 vuotta	10 vuotta
Ohjaus- ja viestijärjestelmät	8-4 vuotta	8 vuotta
Voimalaitoksen padot, kanavat ja laitteet	30 vuotta	30 vuotta
Lämpöverkko	30-18 vuotta	
Lämmönmittalaitteet	10-5 vuotta	

(1 000 mk)	Konserni		Emoyhtiö	
	1996	1995	1996	1995
Satunnaiset kulut				
Energistiit Oy:n osakkeiden nrot 301-312 myyntitappio		11		11
Oy Kajaani TV:n osakkeiden nrot 000055-56 arvonalennus		20		20
Kajaanin Tennishalli Oy:n osakkeiden nrot 621-628 ja 907-922 arvonalennus		24		24
Yhteensä		55		55
Liiketoiminnan muut tuotot				
Vuokratulot	477	334	683	531
Saadut korvaukset	44	185	34	177
Avustukset	125		125	
Muut tulot Kajaanin Lämpö Oy:ltä			893	904
Muut tulot	1 367	21	1 366	21
Liiketoiminnan muut tuotot yhteensä	2 012	540	3 102	1 632
Vuokramenot				
Vuokrat Kajaanin kaupunki	7 216	7 188	5 051	5 032
Muut vuokrat	767	658	733	581
Vuokramenot yhteensä	7 982	7 846	5 784	5 613
Verot				
Tilikaudelta			1 163	354
Aikaisempien tilikausien verot			8	8
Verot yhteensä			1 171	362

(1 000 mk)	Konserni		Emoyhtiö	
	1996	1995	1996	1995
AINEETTOMAT JA AINEELLISET HYÖDYKKEET				
Aineettomat oikeudet				
Hankintameno 1.1.	10 838	10 400	10 824	10 386
Lisäykset 1.1.-31.12.	1 006	438	991	438
Hankintameno 31.12.	11 844	10 838	11 815	10 824
Kertyneet sumu-poistot 31.12.	3 021	2 292	3 012	2 288
Kirjanpitoarvo 31.12.	8 823	8 546	8 803	8 536
Muut pitkävaikuttiset menot				
Hankintameno 1.1.	79	79	79	79
Hankintameno 31.12.	79	79	79	79
Kertyneet sumu-poistot 31.12.	20	15	20	15
Kirjanpitoarvo 31.12.	59	64	59	64
Maa- ja vesialueet				
Hankintameno 1.1.	4 884	4 847	4 884	4 847
Lisäykset 1.1.-31.12.	214	37	214	37
Vähennykset 1.1.-31.12.	50		50	
Hankintameno 31.12.	5 048	4 884	5 048	4 884
Rakennukset ja rakennelmat				
Hankintameno 1.1.	51 050	39 903	45 849	38 109
Lisäykset 1.1.-31.12.	257	11 147	180	7 741
Hankintameno 31.12.	51 307	51 050	46 030	45 849
Kertyneet sumu-poistot 31.12.	9 178	7 648	8 790	7 444
Kirjanpitoarvo 31.12.	42 129	43 402	37 240	38 406
Rakennusten hankintamenoon sisältyvät arvonkorotukset				
Arvonkorotukset 1.1. ja 31.12.	4 200	4 200	4 200	4 200
Verkosto				
Hankintameno 1.1.	307 088	293 680	271 232	258 810
Lisäykset 1.1.-31.12.	10 178	13 408	9 794	12 422
Vähennykset 1.1.-31.12.	114		114	
Hankintameno 31.12.	317 152	307 088	280 913	271 232
Kertyneet sumu-poistot 31.12.	87 724	70 185	81 980	66 383
Kirjanpitoarvo 31.12.	229 428	236 903	198 932	204 849
Tuotannolliset koneet ja laitteet				
Hankintameno 1.1.	4 009	3 797	609	419
Lisäykset 1.1.-31.12.		212		190
Vähennykset 1.1.-31.12.	109			
Hankintameno 31.12.	3 901	4 009	609	609
Kertyneet sumu-poistot 31.12.	812	588	171	151
Kirjanpitoarvo 31.12.	3 089	3 421	438	458
Muut koneet ja kalusto				
Hankintameno 1.1.	57 905	50 287	53 665	46 987
Lisäykset 1.1.-31.12.	6 054	8 032	5 810	7 082
Vähennykset 1.1.-31.12.	136	413	136	404
Hankintameno 31.12.	63 824	57 905	59 339	53 665
Kertyneet sumu-poistot 31.12.	36 259	28 948	33 727	27 295
Kirjanpitoarvo 31.12.	27 564	28 957	25 613	26 370

Taseen liitetiedot

(1 000 mk)	Konserni		Emoyhtiö	
	1996	1995	1996	1995
Muut aineelliset hyödykkeet				
Hankintameno 1.1.	3 068	3 068	3 068	3 068
Hankintameno 31.12.	3 068	3 068	3 068	3 068
Kertyneet sumu-poistot 31.12.	2 415	2 380	2 415	2 380
Kirjanpitoarvo 31.12.	653	688	653	688
Keskeneräiset omat työt				
Kirjanpitoarvo 1.1.	1 204	9 018	388	7 700
Lisäykset 1.1.-31.12.	22 622	18 321	17 365	17 504
Vähennykset 1.1.-31.12.	14 338	26 134	13 877	24 817
Kirjanpitoarvo 31.12.	9 489	1 204	3 876	388
Käyttöomaisuusvarasto				
Kirjanpitoarvo 1.1.	4 173	3 656	3 705	3 163
Lisäys 1.1.-31.12.	17	543		543
Vähennys 1.1.-31.12.	652	26	652	
Kirjanpitoarvo 31.12.	3 538	4 173	3 053	3 705
Tytäryhtiöosakkeet ja liittymismaksut				
Kirjanpitoarvo 1.1. ja 31.12.			7 128	7 128
Lisäys 1.1.-31.12.			20	
Kirjanpitoarvo 31.12.			7 148	7 128
Muut osakkeet ja osuudet				
Kirjanpitoarvo 1.1.	12 123	7 060	12 094	7 032
Lisäykset 1.1.-31.12.	790	5 171	790	5 171
Vähennykset 1.1.-31.12.	2 606	109	2 606	109
Kirjanpitoarvo 31.12.	10 307	12 123	10 278	12 094
Koneet ja laitteet (suoritetuotanto)				
Kiinteiden lämpökeskusten koneet ja laitteet	2 715	2 898		
Tehdasvalmisteiset lämpökeskukset	-64	65		
Voimalaitoksen tuotantokoneet	438	458	438	458
Hankintamenon poistamaton osa yhteensä	3 089	3 421	438	458
Käyttöomaisuuden verotusarvot				
Maa- ja vesialueet	4 110	4 893	4 110	4 893
Rakennukset ja rakennelmat	40 942	44 374	38 240	41 671
Osakkeet ja osuudet	7 091	6 815	7 078	6 791
Yhteensä	52 143	56 082	49 427	53 355

KONSERNIN JA EMOYHTIÖN OMISTAMAT OSAKKEET JA OSUUDET

Tytäryhtiö	Emoyhtiön omistus- osuus-%	Emoyhtiön omistamien osakkeiden/osuuksien			Viimeksi laaditun tilinpäätöksen mukainen voitto 1 000 mk	Oma pää- oma 1 000 mk
		Kpl	Nimellisarvo 1 000 mk	Kirjanpitoarvo 1 000 mk		
Kajaanin Lämpö Oy, Kajaani	51,00	1 530	1 530	7 026	226	14 042

Emoyhtiön omistamat muut osakkeet ja osuudet

	Omistus- osuus-%	Kpl	Nimellisarvo 1000 mk	Kirjanpitoarvo 1000 mk
Tietosavo Oy	5,81	21 650	217	388
Kiinteistö Oy Rantaruka 1	6,73	70	1	517
Kymppivoima Oy	3,60	152	1 520	8 928
Muut				207
Yhteensä mk				10 040

Osakkeet ja osuudet yhteensä

17 066

(1 000 mk)	Konserni		Emoyhtiö	
	1996	1995	1996	1995

VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS

Vaihto-omaisuus

Keskeneräiset tuotteet

Kirjanpitoarvo 1.1.			
Muutos	189		189
Kirjanpitoarvo 31.12.	189		189

Öljyvarasto

Kirjanpitoarvo 1.1.	1 513	1 602	
Muutos	365	-89	
Kirjanpitoarvo 31.12.	1 878	1 513	

Vaihto-omaisuus yhteensä

2 066 1 513 189

Saamiset

Saamiset, jotka eräännyvät maksettaviksi
1 v. tai pitemmän ajan kuluttua

Lainasaamiset, henkilökuntalainat	386	356	368	315
-----------------------------------	-----	-----	-----	-----

Saamiset ja velat konserniyritykset

Myyntisaamiset			3 606	4 114
Lyhytaikaiset osto-velat			10	5

(1 000 mk)	Konserni		Emoyhtiö	
	1996	1995	1996	1995

OMAN PÄÄOMAN MUUTOKSET

Sidottu oma pääoma

Osakepääoma 1.1.	7 968	7 968	7 968	7 968
Osakepääoma 31.12.	7 968	7 968	7 968	7 968
Vararahasto 1.1.	33 219	33 219	33 219	33 219
Vararahasto 31.12.	33 219	33 219	33 219	33 219
Sidottu oma pääoma 31.12. yhteensä	41 186	41 186	41 186	41 186

Vapaa oma pääoma

Käyttöraho 1.1.	3 222	3 177	3 231	3 177
Voittovarojen siirto käyttörahoon		44		54
Vapaa oma pääoma 31.12.	3 222	3 222	3 231	3 231
Voittovarat 1.1.	1 203	41	1 201	54
Jaettu osinkoa	1 195		1 195	
Siirto käyttörahoon		44		54
Tilikauden voitto	3 021	1 206	2 906	1 201
Voittovarat 31.12.	3 029	1 203	2 912	1 201

VASTUUT

Omasta velasta

Kiinnitykset käyttöomaisuuteen			100	100
Yrityskiinnitykset			10 000	10 000

Vapaaehtoiset varaukset

Siirtymävaraus	5 745	5 745	5 745	5 745
- laskennallinen verovelka	1 609	1 609	1 609	1 609

Kajaanin kaupungin kanssa tehdystä vuokrasopimuksesta

Konserni on pitkäaikaisella vuokrasopimuksella sitoutunut vastaamaan Kainuun Voima Oy:n Kajaanin kaupungilta vuokrattua 50 %:n osuutta vastaavista kiinteistä kustannuksista ja vieraan pääoman osuudesta.

Pitkäaikainen vieras pääoma Kainuun Voima Oy:n taseessa 31.12.1996 on 323,2 miljoonaa markkaa.

Liiketoimintojen eriyttämisen liitetiedot (Kainuun Sähkö Oy)

Tuloslaskelma

(1 000 mk)	Verkkotoiminta 1996	Sähkön myynti 1996
LIIKEVAIHTO	83 742	161 155
Liiketoiminnan muut tuotot	2 936	169
Kulut		
Aine-, tarvike- ja tavaraostot	18 199	140 556
Varastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	406	41
Ulkopuoliset palvelut	4 525	1 130
Henkilöstökulut	25 646	5 532
Vuokrat	654	5 847
Muut kulut	4 340	2 080
	53 770	155 186
KÄYTTÖKATE	32 908	6 139
Poistot suunnitelman mukaan	24 104	55
LIIKEVOITTO	8 804	6 083
Rahoitustuotot ja kulut		
Osinkotuotot	54	57
Muut rahoitustuotot	175	1 258
Korkokulut	1 620	
Muut rahoituskulut	123	
	-1 515	1 315
VOITTO ENNEN SATUNNAISERIÄ, VARAUKSIA JA VEROJA	7 289	7 398
VOITTO ENNEN VARAUKSIA JA VEROJA	7 289	7 398

Liiketoimintojen eriyttämisen lisätiedot (Kainuun Sähkö Oy)

Liiketoimintojen eriyttämisen peruserätykset

Kullekin liiketoiminnalle kohdistetaan kokonaan sille kuuluvat resurssit. Yhteiset resurssit kohdistetaan verkkotoiminnalle, joka niitä pääasiassa käyttääkin. Verkkotoiminta vuokraa yhteisiä resursseja sisäisellä veloituksella muille liiketoiminnoille.

Tuloslaskelma

Tuloslaskelman eriytetty tuotot kertyvät eriytettyjen, julkistettujen tuotehinnastojen pohjalta.

Tuloslaskelman kulujen jakoperusteet pohjautuvat sisäisen laskennan toiminnolle rakennettuihin aiheuttamisperiaatteen mukaisiin jakoperusteisiin. Merkittävin osa toiminnoista on kohdistettavissa kokonaan asianomaiseen liiketoimintaan, esim. sähkön ostosta sähkön myyntitoiminnalle. Osalle toiminnoista on annettu asiantuntijoiden arvion mukainen prosenttijako, esim. sähkölaskutus 50 % sähkön myyntiliiketoiminnalle. Loput toiminnoista kohdistetaan aiheuttamisperiaatteen mukaisella kohdistustekijällä, esim. liiketoimintojen työaika.

Kainuun Voima Oy:n voimantuotannon vuokraaminen Kajaanin kaupungilta

Kainuun Sähkö -konserni on vuokrannut pitkäaikaisella sopimuksella (vuosiksi 1994-2043) Kajaanin kaupungilta sen omistaman 50 %:n osuuden Kainuun Voima Oy:n voimantuotantokapasiteetista. Vuokrasopimuksen perusteella konserni on sitoutunut vastaamaan vuokrattua 50 %:n osuuden

Tase

VASTAAVAA	Verkkotoiminta 1996
(1 000 mk)	
KÄYTTÖOMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SIOITUKSET	
Aineettomat hyödykkeet	
Aineettomat oikeudet	8 803
Muut pitkävaikutteiset menot	59
Ennakkomaksut	218
	9 079
Aineelliset hyödykkeet	
Maa- ja vesialueet	5 048
Rakennukset ja rakennelmat	37 240
Verkosto	198 932
Muut koneet ja kalusto	25 613
Keskeneräiset omat työt	3 876
Käyttöomaisuusvarasto	3 053
	273 761
Käyttöomaisuusarvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset	
Tytäryhtiöosakkeet	7 148
Osakkeet ja osuudet	1 350
	8 499
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS	
Saamiset	
Myyntisaamiset	13 956
Liittymismaksusaamiset	587
Muut lainasaamiset	368
Siirtosaamiset	1 001
Muut saamiset	46
	15 958
Lainasaamiset eriytetyiltä liiketoiminnoilta	50 000
Rahat ja pankkisaamiset	6 188
VASTAAVAA YHTEENSÄ	363 485

VASTATTAVAA	Verkkotoiminta 1996
(1 000 mk)	
OMA PÄÄOMA	
Sidottu oma pääoma	
Osakepääoma	7 118
Vararahasto	33 219
	40 336
Vapaa oma pääoma	
Tilikauden tappio	-3 539
VARAUKSET	
Kertynyt poistoero	113 931
Siirtymävaraus	5 745
	119 676
LIITTYMISMAKSUT	170 883
VIERAS PÄÄOMA	
Pitkäaikainen	
Lainat rahalaitoksilta	6 500
Eläkelainat	18 110
	24 610
Lyhytaikainen	
Lainat rahoituslaitoksilta	1 000
Eläkelainat (vuosilyhennykset)	1 363
Ostovelat	3 295
Siirtovelat	3 816
Muut lyhytaikaiset velat	2 045
	11 519
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	363 485

ta vastaavista Kainuun Voima Oy:n kiinteistä kustannuksista ja vieraan pääoman osuudesta. Kainuun Voima Oy omistaa pääpolttoaineinaan turvetta ja puuta käyttävän höyryvoimalaitoksen sekä kolme vesivoimalaitosta Kajaaninjoessa.

Kainuun Voima Oy:n kustannusten jako
sähkölle ja kaukolämmölle

Kainuun Voima Oy:n kustannusten jako Kainuun Sähkö Oy:n ja Kajaanin Lämpö Oy:n kesken on määritetty Kajaanin kaupungin kanssa vuonna 1993 laaditussa sopimuksessa Kainuun Valo Oy:n ja Kajaanin energialaitoksen toimintojen yhdistämisestä. Sopimuksen mukaan vesivoiman kustannukset kohdistetaan kokonaisuudessaan sähkölle ja höyryvoimalaitoksen kustannukset jaetaan sähkölle ja kaukolämmölle siten, että molemmat tuotteet hyötyvät yhteistuotannon kannattavasta harjoittamisesta tasapuolisesti. Muuttuvat kustannukset jaetaan sähkölle ja kaukolämmölle polttoaineen

käyttöä vastaavasti. Kiinteiden kustannusten jako sähkölle ja kaukolämmölle perustuu Energia-Ekono Oy:n vuonna 1992 Lämpölaitos-yhdistys ry:lle tekemään raporttiin "Kustannusten jako eri tuotteille energialaitoksissa". Kiinteiden kustannusten jakosuhte on määritelty siten, että sähkö- ja kaukolämpötoiminnot hyötyisivät voimalaitoksen pitoaikana yhtä paljon yhteistuotannosta verrattuna vaihtoehtoiseen energianhankintaan. Kainuun Voiman kiinteiksi kustannuksiksi katsotaan voimayhtiön veloittamat pää-

omakulut ja muut kiinteät käyttökulut sekä voimayhtiöosuuden käyttöä Kajaanin kaupungille maksettava vuokra. Hyödyn tasaavaksi jakosuhteeksi kiinteiden kustannusten osalta on laskettu 70/30 eli sähkön myyntiliiketoiminnalle kohdistetaan 70 % höyryvoimalaitoksen kiinteistä kustannuksista ja voimayhtiöosuuden vuokrasta.

Tase

Taseen jakoperusteet on rakennettu tase-erittäin aiheuttamisperiaatteen pohjalta. Merkittävin osa tase-eristä on kohdistettavissa kokonaan asianomaiseen liiketoimintaan, esim. verkosto verkkotoimintaan. Vähäinen osa tase-eristä kohdistetaan aiheuttamisperiaatteen mukaisella kohdistustekijällä, esim. liiketoimintojen liikevaihto. Osakepääoma on jaettu vastaavien suhteessa. Vararahasto ja vapaa oma pääoma on jaettu kertymishistorian perusteella.

Suunnitelman mukaisten poistojen laskentaperusteet

Eriyttämisen suunnitelman mukaiset poistot on laskettu samoin perustein kuin Kainuun Sähkö Oy:n suunnitelman mukaiset poistot.

Verkkotoiminnan tunnusluvut

Henkilökunnan lukumäärä keskimäärin tilikauden aikana	142
Investoinnit tase-erittäin (1 000 mk)	
Pitkäaikainen rahoitusomaisuus	248
Aineettomat oikeudet	1 018
Verkosto	11 708
Koneet ja kalusto	5 789
Muut investoinnit	1 529
Yhteensä	20 292
Sijoitetun pääoman tuotto-% *)	2,6

*) Tunnusluku on laskettu kauppa- ja teollisuusministeriön päätöksen mukaisesti:

$$\frac{\text{tulos ennen satunnaisia eriä} + \text{korkokulut ja muut rahoituskulut}}{\text{sijoitettu pääoma}} \times 100$$

Sijoitettu pääoma =
korolliset velat + arvostuserät + varaukset (pakolliset, vapaaehtoiset ja poistoero) + oma pääoma + liittymismaksut (palautettavat ja siirtokelpoiset)

Sijoitettu pääoma on laskettu 31.12. tilanteen mukaan.

Kajaanissa 11. päivänä maaliskuuta 1997

Kainuun Sähkö Oy

Hallitus

 Erkki Airaksinen
  Pentti Hakulinen
  Reijo Huusko
  Martti Käkilehto
  Jorma Leppäharju
 Eino Majava
  Reetta Mulari
  Risto Niskavaara
  Veijo Sydänmetsä
  Timo Pylvänen
 toimitusjohtaja

Edellä oleva tilinpäätös on laadittu hyvän kirjanpitolavan mukaisesti. Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu tilintarkastuskertomus.

Kajaanissa 11. päivänä maaliskuuta 1997

Tilintarkastajien Oy
Ernst & Young

Eero Huusko
KHT

Ari Piirainen
HTM

Tilintarkastus- kertomus

Olemme tarkastaneet Kainuun Sähkö Oy:n kirjanpidon, tilinpäätöksen ja hallinnon tilikaudelta 1.1. - 31.12.1996. Hallituksen ja toimitusjohtajan laatima tilinpäätös sisältää toimintakertomuksen sekä konsernin ja emoyhtiön tuloslaskelman, taseen ja liitetiedot. Suorittamamme tarkastuksen perusteella annamme lausunnon tilinpäätöksestä ja hallinnosta.

Tilintarkastus on suoritettu hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Kirjanpitoa sekä tilinpäätöksen laatimisperiaatteita, sisältöä ja esittämistapaa on tällöin tarkastettu riittävässä laajuudessa sen toteamiseksi, ettei tilinpäätös sisällä olennaisia virheitä tai puutteita. Hallinnon tarkastuksessa on selvitetty hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenten sekä toimitusjohtajan toiminnan lainmukaisuutta osakeyhtiölain säännösten perusteella.

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös on laadittu kirjanpitolain sekä tilinpäätöksen laatimista koskevien muiden säännösten ja määräysten mukaisesti. Tilinpäätös antaa kirjanpitolaissa tarkoitetulla tavalla oikeat ja riittävät tiedot konsernin sekä emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta.

Tilinpäätös konsernitilinpäätöksineen voidaan vahvistaa sekä vastuuvapaus myöntää emoyhtiön hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenille sekä toimitusjohtajalle tarkastamaltamme tilikaudelta. Hallituksen esitys tuloksen käsittelystä on osakeyhtiölain mukainen.

Olemme tutustuneet yhtiön hallituksen laatimiin tilinpäätöksen liitetiedoissa esitettyihin eriytettyjen toimintojen tuloslaskelmiin, taseisiin ja lisätietoihin. Lausuntonamme esitämme, että ne on laadittu sähkömarkkinalain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten mukaisesti.

Kajaanissa 11. päivänä maaliskuuta 1997

Tilintarkastajien Oy - Ernst & Young
KHT-yhteisö

Eero Huusko
KHT

Ari Piirainen
HTM

Kainuunsähköläisiä

Hyrynsalmi

- 1 Anttonen Seppo
- 2 Heikkinen Toivo
- 3 Kemppainen Paavo
- 4 Romppainen Arto
- 5 Romppainen Erkki
- 6 Seppänen Jorma

Kajaani

- 7 Ala-Nojonen Paula
- 8 Alasalmi Osmo
- 9 Arffman Marja-Liisa
- 10 Arffman Seija
- 11 Claudelin Pertti
- 12 Fonselius Karl
- 13 Haarala Seija
- 14 Haarala Timo
- 15 Haataja Matti
- 16 Happo Juha
- 17 Hartikainen Vilho
- 18 Heikkinen Antero
- 19 Heikkinen Eila
- 20 Heikkinen Jukka
- 21 Heikkinen Seppo
- 22 Hellstrand Marjatta
- 23 Hellstrand Tom
- 24 Hentilä Tenho
- 25 Huotari Raili
- 26 Huotari Sirkka-Liisa
- 27 Husu Hannu
- 28 Husu Veijo
- 29 Huttunen Reija
- 30 Hyttinen Anneli
- 31 Hyvärinen Jouko
- 32 Hyyryläinen Viljo
- 33 Hämeenaho Alpo
- 34 Härkönen Paavo
- 35 Jokelainen Aimo
- 36 Jokelainen Ensio
- 37 Jokelainen Matti
- 38 Kalliokoski Aune
- 39 Kangas Antti
- 40 Karhunen Arto
- 41 Karjalainen Birgitta
- 42 Karjalainen Tuija
- 43 Kekäläinen Elsa
- 44 Kela Sirpa
- 45 Kemppainen Jorma
- 46 Kemppainen Jouko
- 47 Kemppainen Mirja
- 48 Keränen Reino
- 49 Kettunen Jaana
- 50 Kinnunen Jorma
- 51 Kinnunen Toivo
- 52 Kirkkopelto Ulla
- 53 Korhonen Hannu
- 54 Korhonen Hannu K
- 55 Korhonen Seija
- 56 Kostet Reijo
- 57 Kuosmanen Eero
- 58 Kyllönen Pasi
- 59 Kyllönen Sirpa

- 60 Kähkönen Paavo
- 61 Kälkäinen Liisa
- 62 Kämäräinen Juhani
- 63 Laaksonen Reino
- 64 Lampinen Antti
- 65 Laurila Eero
- 66 Leinonen Kaija
- 67 Leinonen Matti
- 68 Leinonen Mikko
- 69 Leinonen Rauno
- 70 Leppäniemi Ahti
- 71 Lievonen Seija
- 72 Lokka Arto
- 73 Luhtaniemi Eero
- 74 Moilanen Helmi
- 75 Mustonen Eino
- 76 Männikkö Juhani
- 77 Määttä Sulevi
- 78 Nevaharju Seppo
- 79 Niskanen Jarmo
- 80 Niskanen Päivi
- 81 Nissinen Tuulikki
- 82 Okkonen Veikko
- 83 Partanen Pekka
- 84 Pasanen Tuula
- 85 Piirainen Tapio
- 86 Pitkänen Vieno
- 87 Pussinen Jouko
- 88 Pussinen Markku
- 89 Putala Juha
- 90 Pylvänen Timo
- 91 Pääkkö Heli
- 92 Rankinen Anja
- 93 Rautiainen Toivo
- 94 Rimpiläinen Hannele
- 95 Rissanen Oiva
- 96 Rusanen Oiva
- 97 Savolainen Heikki
- 98 Schroderus Pertti
- 99 Seppänen Rauni
- 100 Seppänen Tatu
- 101 Suorsa Pekka
- 102 Syvävirta Eeva
- 103 Tikka Virpi
- 104 Tirkkonen Seppo
- 105 Vilokkinen Jouko
- 106 Virtanen Tyyne
- 107 Väyrynen Eero
- 108 Widgren Kalevi

Kestilä

- 109 Leskinen Mauno
- 110 Olander Väinö
- 111 Taipaleenmäki Tauno

Kuhmo

- 112 Haverinen Jari
- 113 Heikkinen Antero
- 114 Huotari Matti
- 115 Korhonen Juhani
- 116 Kotamaa Kari
- 117 Ohtonen Paavo

- 118 Ohtonen Seija
- 119 Ohtonen Unto
- 120 Piirainen Juha
- 121 Piironen Voitto
- 122 Väisänen Antti

Paltamo

- 123 Heikkinen Hannu
- 124 Härkönen Vesa
- 125 Klemetti Kauko
- 126 Leinonen Eero
- 127 Mesiniemi Chetti
- 128 Mulari Martti
- 129 Määttä Matti
- 130 Telkinen Taina

Puolanka

- 131 Hiltunen Kari
- 132 Kemppainen Kauko
- 133 Keränen Markus
- 134 Mikkonen Jaakko
- 135 Mikkonen Yrjö

Ristijärvi

- 136 Kinnunen Matti
- 137 Tolonen Aimo

Sotkamo

- 138 Huotari Eeva
- 139 Järvinen Lauri
- 140 Kaipainen Olavi
- 141 Korhonen Eero
- 142 Korte Heikki
- 143 Moilanen Arto
- 144 Partanen Markku
- 145 Rönty Reino
- 146 Sirviö Jari
- 147 Tervo Markku
- 148 Tolonen Osmo
- 149 Wallin Jouni

Suomussalmi

- 150 Anttonen Jukka
- 151 Haverinen Maire
- 152 Huusko Jouni
- 153 Juntunen Martti
- 154 Kauhanen Pentti
- 155 Manninen Vilho
- 156 Moilanen Heino
- 157 Moilanen Jari
- 158 Moilanen Taisto
- 159 Mulari Jouko

Vaala

- 160 Karjalainen Juha
- 161 Kilpiä Helmi
- 162 Mäkelä Seppo
- 163 Mäntysalmi Olavi
- 164 Mäyrä Eero
- 165 Oikarinen Arvo
- 166 Taipaleenmäki Toivo

Vuosikertomuksen suunnittelu:
Ulla Kirkkopelto, Kainuun Sähkö ja CIS, Kajaani
Valokuvat:
Kuvakeskus Hynninen, Kajaani
Painotyö:
Kainuun Sanomain Kirjapaino Oy, Kajaani

Kainuun Sähkö Oy
PL 5, 87101 Kajaani
puhelin (08) 61511
telefax (08) 6151 296
www.kasoy.fi

